

**"למה הרב
עושה את כל
החשבונות הללו
כדי לא להשתתף
בחופה שלי?"**

**שיחה מרתקת עם הגאון רבי
יהושע מישקובסקי שליט"א**

לקראת שבועת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 384

פנינים לפרשת חוקת

שאלתי את מרן בכאב: "למה הרב עושה את כל החשבונות הללו כדי לא להשתתף בחופה שלי?". השיב לי רבינו: "אני מוכן לבוא לחופה שלך, אבל בתנאי שבשום פנים אל תיתן לי שום כיבוד!". אמרתי לו שאני לא יכול להסכים. "אז תיתן לי ברכה פשוטה, אבל, את הכיבוד של 'ברכה אחריתא' אתה חייב לתת לרבי בערל! אם לא תתחייב על זה, אני לא אבוא לחופה!"

שיחה מרתקת עם הגאון רבי יהושע מיישקובסקי שליט"א, ראש ישיבת 'אמרי משה', תלמידו חביבו של מרן רבינו ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל

יעקב א. לוסטיגמן

אחד מתלמידיו המובהקים של מרן רבינו ראש הישיבה, הגאון הגדול רבי גרשון אדלשטיין זצוק"ל, היה הגאון רבי יהושע מיישקובסקי שליט"א, ראש ישיבת 'אמרי משה'. לאחר שכבה המאור הגדול ביקשנו לשוחח עם הגר"י מיישקובסקי, שאכן נעתר לבקשה ונהג בנו טובת עין, כששיתף אותנו בצרור סיפורים מופלאים להם היה עד, או אפילו שותף בעצמו. "אחת ההגדרות הטובות ביותר ששמעתי על מרן זצ"ל", אומר הגר"י מיישקובסקי, "היא שהוא היה 'איש של ניגודים'. לא סתם ניגודים אלא שהוא היה ממש הפוך מן הקצה אל הקצה. כשזה היה נוגע אליו, היתה לו הנהגה מסוימת, וכשזה נגע לאחרים, ההנהגה היתה מתהפכת אל הקצה השני..."

שני מלכים וכתר אחד, צריך לעשות משהו בנידון. למה הגיע לה עונש על כך שאמרה את האמת?
"התשובה היא", השיב מרן הגרב"ד, "שהחשש לשני מלכים המשתמשים בכתר אחד נובע רק כשכל אחד מהם רוצה את הכתר לעצמו. אם כל אחד מהם מבין שהכתר נועד כדי להלביש אותו לאחרים, אין שום חשש לסכסוך שיפרוץ ביניהם".
"אצל מרן הגר"ג אדלשטיין", הסביר אז הגרב"ד, "הכתר לא נועד להניח אותו על ראשו. מבחינתו, כל הסיבה שהכתר הזה נברא, הוא

אני זוכר שפעם שאלנו, קבוצת תלמידים, את מורנו ראש הישיבה הגאון הגדול רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א, איך זכו הוא ומרן רבינו זצ"ל, שתשרה ביניהם כזאת אהבה ואחוה יוצאת דופן. הרי שניהם עומדים בראשותה של אותה ישיבה, ולכל אחד יש את העמדה שלו בנושאים שונים. מעולם לא היה ביניהם שום ויכוח! איך אפשר להגיע לדרגה כזאת?
מרן הגרב"ד שליט"א השיב לנו בווארט נפלא: כשברא הקב"ה את שני המאורות הגדולים באה הלבנה ובפיה טענה: אין שני מלכים משתמשים בכתר אחד. השיב לה הקב"ה 'לכי ומעטי את עצמך'.
רבים שואלים, הרי הלבנה אמרה דבר נכון. זאת באמת בעיה, יש כאן

רק כדי להניח אותו על ראשו של ראש הישיבה השני, ולכן מעולם לא היתה שום סיבה שבגינה יכול לפרוץ ויכוח!"
"כמובן שהדברים נכונים לשני הצדדים", מוסיף הגר"י מישקובסקי.
"מה שרבי בערל אמר על רבי גרשון, נכון גם לגבינו..."

יש כאלו שטועים לחשוב, שמרן רבינו זצ"ל לא ידע מה זה כבוד

אבל ההגדרה הזאת, נכונה לא רק לגבי ראשות הישיבה. כל המושג של 'כבוד' היה מבחינתו משהו שנועד לאחרים. יש כאלו שטועים לחשוב שמרן רבינו זצ"ל, לא ידע מה זה כבוד. שהוא לא הבין בכבוד. זאת טעות! הוא היה ה'מבין' הכי גדול בדורנו בנושא של כבוד. הוא ידע איך להשתמש בכבוד בצורה משולמת, הוא ידע לכבד אנשים בצורה שאין לה אח ורע, והיה נזהר בכל כוחו שלא לעשות שום פעולה שעלולה לפגוע איכשהו בכבודו של הזולת.

זכורני, שפעם אחת באו אליו עם שאלה לגבי מישהו שלא עשה מלאכתו נאמנה, והיו שטענו שהגיע הזמן להדיח אותו מהמשרה בה החזיק, כדי להכניס תחתיו מישהו שמתאים יותר לעבודה הזאת.

מרן זצ"ל אמר שיייתכן שבאמת מצד היושר והדין, צודקים השואלים ואכן היה ראוי להעביר את אותו אחד ממשרתו, אבל למרות זאת לא כדאי לעשות זאת. למה? כי בכל מקום שיש פגיעה בכבודו של הזולת - אין סייעתא דשמיא! אם תגרמו לאדם לביזיון, תפגעו בכבודו, גם אם תכניסו תחתיו אדם שמתאים הרבה יותר ממנו, לא תהיה לכם הצלחה, כי זה בא על חשבון כבודו של הזולת.

פעם בא חתנו של נשיא הישיבה, הגאון רבי אליעזר כהנמן שליט"א, להודיע למרן זצ"ל, שהוא עומד להכניס את בנו בכורו בבריתו של אברהם אבינו עליו השלום. הברית נועדה להתקיים בביתו של הסבא רבי אברהם כהנמן זצ"ל שעוד היה חי אז.

כמובן שראש הישיבה הבין שהוא צריך לבוא ולהשתתף בשמחת הברית, אבל הוא גם הבין שכמוהו יזמן לאירוע גם מרן הגרב"ד פונברסקי יב"לחט"א. תוך כדי דיבור הוא כבר חישוב מי אמור לקבל את הכיבודים השונים, ומאחר והוא, רבינו זצ"ל היה מבוגר יותר, הוא חשש שאת אמירת הברכות ייתנו לו, ואילו למרן הגרב"ד יישאר כיבוד פחות חשוב.

מרן פנה לאבי הבן, וסיפר לו שלפני ימים אחדים הוא היה בברית אחרת, ונתנו לרבי בערל לומר את הברכות: "הוא אמר את הברכות כל כך יפה ומרגש, זה היה תענוג לשמוע. אני מציע לכם שתתנו לו את

הברכות, בוודאי לא תתחרטו על כך".
כך גם כשבאתי להזמין אותו לחתונה שלי. רצייתי מאוד שהוא יבוא לחתונה שהתקיימה בירושלים, אבל הוא בירר באיזו שעה אמורה להיות החופה, וניסה לסדר את הלוח"ז כך שהוא יבוא רק לסעודה או לדיקודים ולא יהיה בחופה. אמרתי לראש הישיבה שהחופה מוקדמת יותר, ואז הוא התחיל לחשבן את החשבון מהכיוון ההפוך, אולי הוא יבוא לקבלת הפנים לפני החופה, ובזמן החופה הוא כבר ישוב בחזרה לבני ברק.

שאלתי את מרן בכאב לא מוסתר: "האם הרב רוצה שאקרא לבני בכורי 'חופים', על כך שמורי ורבי לא ראה בחופתי? למה הרב עושה את כל החשבונות הללו כדי לא להשתתף בחופה שלי?"

השיב לי רבינו זצ"ל תשובה מאוד ברורה וישירה: "אני מוכן לבוא לחופה שלך", הוא אמר לי, "אבל יש לי תנאי קודם למעשה: בשום פנים ואופן אל תיתן לי שום כיבוד!". אמרתי לו שאני לא יכול להסכים לתנאי כזה, מה זאת אומרת, מגיע ר"מ בשיבת פוניבז', מורי ורבי, ולא ניתן לו שום כיבוד בחופה, איך זה ייתכן?

התרצה ראש הישיבה ואמר: "בסדר, אז תיתן לי ברכה פשוטה בחופה, אבל לא את ה'ברכה אחריתא', את הכיבוד הזה של ברכה אחריתא אתה חייב לתת לרבי בערל! אם לא תתחייב על זה, אני לא אבוא לחופה".

אמרתי לרבינו, שאני לא מבין את ההוראה הזאת. הרי הוא יותר מבוגר מרבי בערל.

נענה רבינו וענה לי בפשטות ובהחלטיות: "אבל רבי בערל הוא ר'בנו המובהק", וברכה אחריתא זה כיבוד שנותנים לרבו המובהק".

זאת היתה הגישה שלו: יש את ראש הישיבה הגדול והחשוב שזה רבי בערל, והוא עצמו נמצא שם רק בנוסף לראש הישיבה המרכזי, אבל לא באותה דרגה בכלל...

פעם שאלתי את מרן שאלה מאוד מעניינת

כשלעצמו, הוא באמת לא הרגיש טעם בכבוד והיה בורח ממנו, עד כדי כך שמרן ה'חזון איש' זצ"ל הגדיר אותו בדרך צחות כ'בעל מום', משום שאין לו שום רצון לקבל כבוד, אפילו לא שמינית שבשמינית.

פעם שאלתי את מרן שאלה מאוד מעניינת: סיפרו אז בישיבה, שכשמרן זצ"ל התארס ביקשו ממנו לומר דבר תורה, והוא אמר איזה ווארט קטן על הרש"ש בסוגיא שלמד באותם ימים במסכת בבא קמא. אמרו שהרב מפוניבז' מאוד כעס על כך. היו אילו אירוסין חשובים

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

וסיפרה לו בשמחה רבה שבעלה עומד לסיים את הש"ס. הנכדה התיעצה עם הסבא כיצד כדאי לחגוג את סיום הש"ס, ומרן השיב לה שזה צריך להיות ממש בדרגה של 'יומא טבא לרבנן' והשמחה צריכה להיות יותר מחתונה, לעשות אירוע הכי מכובד והכי מיוחד כמיטב היכולת, כדי לחגוג את היום הגדול הזה שבו בעלה מסיים את הש"ס. שאלה הנכדה בסקרנות: "ומה עשתה הסבתא כשסבא סיים את הש"ס בפעם הראשונה?".

ענה לה מרן בפשטות: "סבתא לא ידעה...".

הוא אפילו לא סיפר לרעייתו שהוא מסיים את הש"ס! פלאי פלאים. פעם הוא אמר לי שביקורת זה דבר נפלא, זה מה שמעמיד את הבנאדם. "מי שרוצה להקים בית טוב ומוצלח, שייקח אשה חכמה שתדע להגיד לו ביקורת", כך אמר לי מרן, "כמה טוב לקבל ביקורת. האדם על עצמו לא יודע מספיק לבקר! אני מתייעץ תמיד עם אשתי, היא יותר חכמה ממני, ותמיד היא צדקה, ותמיד אני מקבל מחכמתה...".

לעומת זאת, הוא עצמו היה מאוד מאוד נזהר שלא לומר ביקורת על אחרים. הוא תמיד היה אומר שאם מישהו פגע בך, אל תכעס עליו. הרי החזון איש אמר שכל מעשיהם של אנשים נובע מהטבעים שלהם, ואם כן, מה אשם אותו מסכן שיש לו כזה טבע, שגורם לו להתנהג בצורה לא נכונה?

היה שגור על לשונו פתגם שאותו אמר בשם אמו ע"ה: "צריכים לדון כל אדם לכף זכות, וכשנגמר הכף זכות, צריכים לדון אותו לכף שטות'..." כלומר, אם מישהו עשה מעשה לא טוב, זה לא בגלל שהוא איש רע, אלא נכנסה בו רוח שטות, ולכן עדיף לסלוח לו ולהמשיך הלאה...

עוד דבר מעניין מאוד שזכיתי לשמוע מפיו היה, כאשר שאלתי אותו שאלה בעניין של אשה שהיתה לעבוד בעבודה מסוימת, שעל פניו זה לא היה מכובד ואפילו לא ראוי לעבוד שם, אבל מרן הגראי"ל שטיינמן הורה שכן תעבוד שם, כי הוא ידע שהיא תוכל לפעול משם לטובה. עם זאת, הרב שטיינמן אמר שבשום אופן לא יפרסמו שהוא הורה לה לעבוד שם, כי הוא חשש שישתמשו בזה כדי להתיר את המעשה ויגידו שיש כאן הוראה לרבים שהדבר מותר חלילה.

שאלתי את מרן הגר"ג זצ"ל, מה תעשה אותה אשה שיבואו ויטיחו בה שהיא מתנהגת שלא כדין, היא הרי לא יכולה לענות שהרב שטיינמן התיר לה את הדבר.

ענה מרן זצ"ל ואמר לי: "זה הרי נפלא! היא תוכל לקבל ביזיונות בשפע, ועוד על מעשה שהיתה צריכה לעשות על פי הוראת אדם גדול. ביזיונות זה דבר טוב, צריכים לחפש ביזיונות! זה מכפר על כל כך הרבה דברים, ומונע על כך הרבה צער וצרות".

זאת היתה ההסתכלות שלו על החיים. כבוד נועד כדי לתת ולא כדי לקחת, ביקורת נועדה כדי לקבל ולא כדי למתוח אותה על אחרים, ביזיונות נועדו כדי לקחת ולא לקבל. ניגוד מוחלט בין האופן שבו היה מסתכל על עצמו ומה שהיה מצפה מעצמו, ובין מה שהיה מצפה מאחרים וכיצד היה מתנהג כלפיהם.

(במאמר שנפרסם בעו"ה בשבוע הבא, מספר הרב מישקובסקי גם כיצד הצליח להתקרב בצורה כל כך מיוחדת למרן רבינו זצ"ל)

מאוד מבחינת הישיבה, כי אביו של מרן היה רבה של רמת השרון וחמיו היה הרב של פרדס חנה. באו לשמחת האירוסין רבנים רבים מכל האזור, והאירוע אמור היה להיות 'חלון הראווה' של ישיבת פוניבז', ובסופו של דבר קם החתן ואומר איזה דיוק שהיה לו בדברי הרש"ש, במקום להרשים את המתאספים במערכה שלימה שתראה מה שווה ישיבת פוניבז', ומה שווים התלמידים שהיא מעמידה...

שאלתי את מרן האם הסיפור הזה אכן נכון, והוא השיב לי בפשטות שכן, כך היה מעשה. הוספתי ושאלתי את מרן למה באמת, למה הרב לא אמר איזה חידוש יפה, הרי זה די ברור שבאמת מצד היושר היה ראוי שהחתן יאמר דבר תורה יותר רציני, כי זה באמת חשוב מאוד לישיבה!

ענה לי מרן בטבעיות: "אבל באמת לא היה לי מה לומר!..."

בהזדמנות אחרת, כשלמדתי איתו בליל שבת, אחרי שסיימנו את הלימוד שלנו במסכת ברכות, הוא היה מדבר איתי על הסוגיא שנלמדה השבוע. הוא חזר על ה'חבורה' שאמר לבחורים ביום שני, והפעם הוא הוסיף לה תוספת חזקה מאוד, 'יסוד' עמוק מאוד שמאיר באור אחר את כל הסוגיא, היה זה בסוגיא של 'שטרות'.

שאלתי את מרן, "הרי זה כזה יסוד נפלא וחשוב, למה הרב לא אמר את זה בחבורה שמסר ביום שני???"

נענה מרן ואמר לי: "אתה חושב שאני הבנתי את זה מיד בהתחלה? אם לא הסברתי את זה לבחורים, זה בגלל שלא הבנתי את זה בעצמי. אבל אחרי שמסרתי את החבורה, באו בחורים ודיברו איתי בלימוד, ובמשך כל הימים שחלפו מאז שמעתי שאלות רבות והסברתי שוב ושוב לבחורים את יסודות הסוגיא, ולאט לאט התבהרו אצלי הדברים..."

באותה עת הוא כבר היה מגיד שיעור בישיבה עם ותק של כ-50 שנה, ואת הסוגיא הזאת עצמה הוא לימד כבר כמה עשרות פעמים, ובכל זאת הוא דיבר על עצמו כאילו הוא אחד הבחורים בישיבה, "לאט לאט התבהרו אצלי הדברים"... אני חושב שזאת ענווה עם גאונות עצומה, והוא לא רק אמר כך כלפי חוץ, אלא גם הרגיש כך כלפי עצמו.

אשה חכמה

באחת ההזדמנויות סיפר לי מרן, שלפני החתונה שלו הוא נכנס אל מרן ה'חזון איש' כדי לתת לו הזמנה.

מרן הוסיף שמאחר וה'חזון איש' רצה לחזק את רבני הערים, אביו וחמיו, הוא רצה לבוא לחתונה ושאל באיזו שעה צפויה להיות החופה: "אמרתי ל'חזון איש': 'חס ושלום! באתי לתת הזמנה מפני הכבוד, לא רציתי חלילה וחס להטריח את מרן שיצטרך לבטל זמנו ולבוא לחתונה שלי!..."

הוסיף מרן ואמר שה'חזון איש' מאוד נהנה מדבריו וחיך חיך רחב. אגב, אציין שגם מתוך הסיפור הזה אפשר להבין עד כמה גדולה היתה הענווה שלו. הוא היה בטוח שה'חזון איש' רצה לבוא לחתונתו רק כדי לחזק את רבני הערים, אבל בפועל ה'חזון איש' אהב אותה אהבת נפש, כמו אוזני שמעתי ממרן הגראי"ל שטיינמן כמה וכמה פעמים, כמה שה'חזון איש' אהב את מרן זצ"ל וכמה היה מעריך אותו.

עוד מעשה שמעתי מבני הבית, שפעם באה אחת מנכדותיו של מרן,

הפגישה היתה צריכה להיות סודית, והשליח של הרבי אכן נסע לכמה מגדולי אותו הדור. היה הרבי בעל ה'בית ישראל' מגור זצ"ל, וכן הרב מפוניבז' זצ"ל והגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל. הם כולם הסכימו להיפגש...

הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א, רב בית המדרש 'היכל צבי' צאנז, עם צרור עובדות וסיפורים אודות מורו ורבו כ"ק מרן הגה"ק בעל ה'דברי יציב' וה'שפע חיים' מצאנז זצוק"ל

יעקב א. לוסטיגמן

לקראת יומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק בעל ה'דברי יציב' וה'שפע חיים' מצאנז, שיחול ביום רביעי הקרוב, ט' בתמוז, שוחחנו עם הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א, רב ביהמ"ד 'היכל צבי' צאנז, בירושלים, מגדולי מרביצי התורה, ובנו של ראש ישיבות צאנז, הגאון רבי אליהו שמרלר זצ"ל, שהיה יד ימינו של הרבי מצאנז זצ"ל, ערך את תשובותיו ההלכתיות של הרבי בשו"ת 'דברי יציב' והיה כותב את הפלפולים שהיה הרבי אומר ב'טיש' של ליל שבת, במשך עשרות שנים.

"נולדתי בקרית צאנז", מתאר הגר"ח שמרלר, "גדלתי על הדמות המיוחדת של הרבי זצ"ל, וכל חיי זכיתי להיות דבוק בו בחיי חיותו בעולם הזה, ולאחר הסתלקותו אני ממשיך להיות דבוק בו על ידי לימוד ספריו הקדושים אשר השאיר אחריו ברכה, וההסתופפות בצל בנו ממשיך דרכו, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

"אני חושב שצדיקים גדולים היו וגם היום יש לא מעטים. אנשים בעלי רגש נפלא יש ב"ה הרבה, יהודים שכל כולם תורה ועבודה, יש גם, יש לא מעט עסקנים שמקימים פרויקטים גדולים, ובונים ערים ושכונות ומקימים בתי חולים ועושים המון למען התורה ולמען לומדיה.

"אבל דמותו של הרבי זצ"ל היתה ייחודית מאוד בכך שהיא היתה רבוגנית. היו בו מהכל. הוא גם היה נראה כמו מלאך אלוקים כשהיה מתפלל, פניו להבים, הוא היה בוכה, מתייפח בתפילה במשך שעות בדביקות עצומה, אבל גם היה איש מעש וחזון, הקים בית חולים, בנה שכונות בנתניה, בירושלים, בארה"ב, הקים מוסדות, בנה בית מלון, הוא קנה קרקעות ובנה בניינים בחריפות והשקעה עצומה.

"ואם לא די בשתי הקצוות הללו ששכנו אצלו בכפיפה אחת, אציין את הקצה השלישי, הגאונות העצומה והשקידה הנפלאה שלו בעסק התורה. אלו דברים שקשה לתפוס, שאותו בנאדם יכול להיות גם וגם וגם, והוא אכן היה כזה. הוא גם היה מאוד מאוד תקיף בהנהגה הציבורית, וגם רך כקנה ואבא רחמאי לכל אדם שנכנס אליו כדי להת'יעץ או לשפוך את לבו בפניו.

"אני אספר לכם כמה סיפורים, חלק מהם חוויתי בעצמי ואת רובם שמעתי מאבי מורי זצ"ל, שהיה מאוד מאוד קרוב לרבי.

"וכך סיפר לי אבא: פעם קרא הרבי לאחד ממקורביו, ייתכן שהיה זה אבא שלי בעצמו ומחמת ענוותנותו הוא לא רצה לשתף אותי בחלק

הזה של הסיפור... הרבי ביקש מאותו מקורב שיסע לכמה מגדולי הדור באותה העת, ויבקש מהם בשמו של הרבי, לכנס אסיפה דחופה בעניין ציבורי חשוב שעמד על הפרק באותם ימים. הפגישה היתה צריכה להיות סודית, והשליח של הרבי אכן נסע לכמה מגדולי אותו הדור.

"אחד מאותם גדולים היה הרבי בעל ה'בית ישראל' מגור זצ"ל, וכן הרב מפוניבז' זצ"ל והגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל. ייתכן שהיו שם עוד גדולים, אבל את השמות האלו אני זוכר ששמעתי מאבי מורי בהקשר זה.

"נסע השליח בין הגדולים, הם כולם הסכימו להיפגש, והוחלט שהפגישה תתכנס ב'פנסיון רייך' בירושלים, אבל אותם גדולים החליטו שהפגישה תהיה ביום חמישי בערב.

"כשהוא בא לרבי לבשר לו שההצעה התקבלה ושהכינוס אכן עתיד להתקיים הרבי שמח מאוד, אבל היתה לו בעיה לא קטנה... באותן שנים, ביום חמישי בערב הוא היה אומר את ה'שיעור כללי' בישיבה. הרבי היה מסור לשיעורים בלב ונפש, שום דבר לא מנע ממנו למסור שיעור, והנה הוא נקלע לכזאת תסבוכת, כשגדולי הדור מתכנסים לפי בקשתו, והוא לא יכול להימנע מלהגיע לאסיפה הזאת.

"נענה הרבי ואמר, ביטולה הוא קיומה, ובמקרה זה אין ברירה, יש כאן עניין ציבורי חשוב, יש כאן עניין של כבוד התורה של כל גדולי ישראל, זה קודם לשיעור, אין מנוס אלא לוותר על השיעור.

"ביום חמישי אחר הצהרים ראו את הרבי יוצא לדרכו, ותיהום כל העיר. אף אחד לא ידע למה הרבי נוסע, וכולם היו מופתעים מאוד

מכך שהוא מוותר על שיעור, שלא כדרכו כלל וכלל.

"את אותו לילה עשה הרבי בירושלים, ולמחרת יצא בחזרה לנתניה רק אחרי התפילה. הוא הגיע לנתניה בשעות הצהריים, ומיד הודיע שהוא עומד למסור את השיעור כללי... שעתיים לפני שבת התכנסו כל בחורי הישיבה והרבי מסר את השיעור.

"לאסיפה הוא הלך, ועל השיעור הוא לא ויתר, כך היה אבא מסיים את הסיפור הזה, שנותן הצצה קטנה לדמותו הגדולה של היהודי הקדוש הזה שלא ויתר לעצמו על כלום, והיה תובע מעצמו דברים שאנשים רגילים לא יכולים לעמוד בהם".

הרבי היה יושב במרפסת הפתוחה שלו, בשיא החום

עוד שמעתי מאבי מורי, שהדרישות שהרבי היה דורש מתלמידיו היו מאוד מאוד גבוהות. הוא דרש מהם דברים שנראו לא הגיוניים לפעמים: "אבל כשראינו שהוא דורש מעצמו הרבה יותר, הבנו מאיפה זה מגיע. ההשקעה שלו היתה עצומה, ולכן הוא גם יכול היה לדרוש מאתנו להשקיע הרבה יותר מהרגיל".

היו זמנים, בקיץ החם של נתניה, שהרבי היה יושב במרפסת הפתוחה שלו, בשיא החום, כשבחוץ היו ארבעים מעלות, הוא היה יושב כחום היום בשעות הצהריים תחת השמש הקופחת, ולומד במשך שעות בריכוז מוחלט. אני חושב שהוא עשה זאת פשוט כדי להסתגף, זה לא שבחוץ היה אוויר יותר טוב מהבית, השמש היה קופחת עליו בכל עוז והוא היה לומד בכזה ריכוז נפלא.

אבל כשהיה בחור בישיבה שלא הרגיש טוב, הוא היה דואג לו בכל לבו, משתדל לעזור ולסייע כמיטב יכולתו, כדי שהבחור לא יסבול ואפילו לא מעט.

אני עצמי למדתי במשך תקופה קצרה בישיבה ב'וניון סיטי בארה"ב, היה זה בשנת תשמ"א. דרכו של הרבי היתה שהוא היה יוצא לטבילת של שחרית במקוה, בשעה חמש ורבע בבוקר בערך, ובכל פעם הוא היה עובר דרך בית המדרש של הישיבה, כדי לעודד את הבחורים שהשכימו קום ללמוד. אף פעם לא ויתר על זה, הוא היה מגיע בבוקר, מסתובב בין הספסלים, והבחורים שידעו שהרבי יבוא להסתכל היו מתאמצים להיות בבית המדרש עוד לפני הזמן.

בוקר אחד הרבי הסתובב בבית המדרש וראה שאני לא נמצא במקום שלי. בשעה תשע בבוקר הגיע לישיבה הגבאי שלו, ואמר שהרבי שאל למה לא הייתי לפנות בבית המדרש כמו כל יום? השבת ששאל לא מרגיש טוב ויש לי קצת חום. הגבאי חזר עם התשובה אל הרבי, ובתוך זמן קצר כבר הגיע שליח עם כדור להורדת חום, ולאחר מכן במשך היום שלח הרבי עוד פעמיים או שלוש לשאול בשלומי, עד שאמרתי שאני מרגיש טוב והכל בסדר גמור ב"ה..."

היחס הרחימאי הזה היה מאפיין אותנו מאוד מאוד, ברמה של הקשר הפרטי עם כל אחד ואחד מהתלמידים, אבל בהנהגה הציבורית - התקיפות שלו היתה לשם דבר.

אבי מורי סיפר לי כמה פעמים שבאחת האסיפות הראשונות של 'מפעל הש"ס', הגיעו לנתניה רבים מגדולי הדור. בין היתר היו שם

כ"ק מרן אדמו"ר מערלוי זצ"ל, הרבי הפני מנחם' מגור, הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא, הגאון רבי ניסים קרליץ ועוד מגדולי הדור. במשך מספר שעות ישבו גדולי הדור יחד ודנו בניהול של מפעל הש"ס, כמה דפים תכלול כל תוכנית, אם ילמדו עם תוס' או בלי תוס', מה ההספקים שצריכים לצפות מאברכים השוקדים על תלמודם ועוד.

הרבי זצ"ל ניהל את האסיפה וירד לפרטי פרטים, כמו מנהל ותיק ורגיל, עם קביעת לוחות זמנים ויעדים, גובה המלגות ועוד ועוד. גדולי ישראל מאוד התרשמו מהיהודי הזה שיושב ככה בכזאת חיוניות ויורד לפרטי פרטים, אבל אבא היה אומר, שחבל מאוד שהם לא נשארנו אחר כך להתפלל איתו מעריב, או אז הם היו רואים איך היהודי הזה, שלפני שניה ישב כמו מנהל וחישב חשבונות של הספקים ותמלוגים, מיד לאחר מכן הוא ניגש להתפלל מעריב, ובמשך ארבעים דקות הוא התפלל בהתלהבות כזאת, שאי אפשר היה לעמוד בפניה... הוא ממש פשט צורה אחת ובתוך שניה לבש צורה אחרת.

אני זוכר שבתור בחור, היינו באים להתפלל עם הרבי גם בשבתות. התפילה היתה נמשכת שעות, כי הוא היה מתפלל בלהב אש קודש, בוכה, מתחנן, מת'יפת, חוזר על המילים שוב ושוב. היה מה לראות! לא פעם היינו עומדים סביבו עד השעה שלוש אחר הצהריים, ורק אז היינו הולכים הביתה לאכול, וזה לא היה קשה או מעייף. אדרבה, נהנינו מכל רגע, כי המחזה שלו כשהוא היה מתפלל זה דבר שאי אפשר לתאר, רק מי שהיה וראה יוכל להבין על מה אני מדבר.

אגב, הרבי עודד מאוד את המבוגרים ואת כל מי שרצה, להתפלל במניינים מקבילים. לא רק שהוא לא ציפה מכולם להתפלל יחד איתו, אלא שהוא ייסד אפילו בית כנסת מיוחד לציבור, כינו אותו 'בית הכנסת של הבעלי בתים', בגלל שרוב האברכים כן התפללו עם הרבי, אבל בפועל היו גם אברכים חשובים שהתפללו שם, חלק בקביעות וחלק מפעם לפעם, כולל אבי מורי שהיה ראש הישיבה, ולפעמים הוא היה מתפלל שם. כמו כן הרבי היה מוסר דרשה מיוחדת מדי שבת מברכין, והוא בחר למסור את הדרשה הזאת דווקא בבית הכנסת הזה, כדי לכבד את היהודים המבוגרים יותר שהתפללו ברובם שם.

'חופשה' במירון

כך גם הגאונות שלו היתה לשם דבר, וגם בעניין זה יש באמתחת סיפור נפלא ששמעתי מאבי מורי זצ"ל:

הרבי היה עובד מאוד מאוד קשה. הוא לא היה נח בכלל, וזמנו היה מתחלק בין לימוד התורה ביגיעה עצומה, הרבצת תורה, כתיבת תשובות ומסירת שיעורים, עסקנות ציבורית ובניית מוסדות וכדו', וכאמור עבודת התפילה המופלאה שלו.

מדי פעם היו נכנסים אליו חשובי הקהל ומנסים לשכנע אותו שייצא לחופש קצרה, בצפון או בחו"ל, קצת להחליף אווירה כדי להתאושש מעט ולהמשיך בעבודת הקודש ביתר שאת.

כמעט בכל המקרים דחה הרבי את ההצעה בשתי ידיים. פעם אחת,

"לפני שנים, באחד מביקורי בעיר מונסי שבניו יורק, באתי להתפלל שחרית, וניגשתי ליהודי בבקשה שיענה 'אמן' על ברכות השחר. אחרי התפילה ניגשתי להודות לו על כך, והוא פתח את סגור לבו: 'היודעים אתם שאני סגי נהור?', השבתי לו כמובן שלא ידעתי זאת, וזו לי הפעם הראשונה בבית הכנסת הזה, הוא אמר לי 'שילמתי כבר יותר ממיליון דולר על ניתוחים'"

כ"ק מרן אדמו"ר מ'תולדות משה' שליט"א,
בשיחה מיוחדת ל'לקראת שבת', על כפיות טובה, והכרת הטוב

צוות ל'קראת שבת'

"וּנְפִשְׁנוּ קִצְּהָ בְּלֶחֶם הַקֶּלֶקֶל" (במדבר כ"א, ה')

במצב של כפיות טובה כלפי בורא כל עולמים, שזן ומחיה אותנו בכל רגע ובכל שעה.

"לא פעם אני שומע אנשים, ששואלים ומתחבטים מאוד בתהייה כיצד ניתן לקנות את מידת השמחה. קשה להם לשמוח, הם צריכים סיבה מיוחדת כדי לשמוח, ואין להם מספיק סיבות כאלו. אם כבר אירע להם דבר מה שמשמח אותם, זה מספיק לזמן קצר, ומיד לאחר מכן שב העצב לשכון בלבבם רח"ל".

"האמת היא שמי שמחפש סיבות לשמוח, הרי הוא בעצם כופר בטובתו של הקב"ה ואינו מכיר לו טובה, ואספר עובדה:

"לפני שנים, באחד מביקורי בעיר מונסי שבניו יורק, ארה"ב, באתי לבית המדרש להתפלל שחרית, וניגשתי ליהודי בבקשה שיענה 'אמן' על ברכות השחר שאברך, ואני אענה על ברכותיו. אחרי התפילה ניגשתי להודות לו על כך, והוא פתח את סגור לבו ושאל אותי: 'היודעים איתם סגי נהור?', השבתי לו כמובן שלא ידעתי זאת, וזו לי הפעם הראשונה בבית הכנסת הזה, כמובן שהבעתי צער על כך, והוא סיפר לי ששלוש שנים קודם לכן, בעיצומו של יום ראש

לכבוד קוראי גיליון 'לקראת שבת', פנינו קדם כ"ק מרן אדמו"ר מ'תולדות משה' שליט"א, לשמוע מעט מדברותיו על פרשת 'חוקת'.

"בפרשתנו אנו רואים דבר שהוא פלא עצום", אומר כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א. "בני ישראל, דור דעה, יהודים קדושים וטהורים שאין אנו מבינים בגודל רום מעלתם, אנשים שזכו להסתופף בצלו של משה רבינו ע"ה, הם נחלצו משעבוד מצרים באותות ובמופתים ובזרוע נטויה, עברו בעצמם את ים סוף שהפך באחת לחרבה, ראו בנקמת מצרים - כל אחד ואחד מהם ראה את המצרי שהכה אותו כשהוא מת על שפת הים, המים המרים הפכו למתוקים בפיהם, הם ראו את הפלא הגדול כשכל יום ויום יורד להם לחם מן השמים... ו'על אף כל האמור, הם מבעטים בטובה, וזועקים 'הלחם הקלוקל', וברש"י הק' מבאר שהם 'בדו דברים מלבם. אמרו עתיד המן הזה שיתפח במעינו'.

"השכל האנושי לא יכול להבין את ההתנהגות הזאת", אומר הרבי. "איך אפשר לומר כך, להתלונן בצורה כזאת על מלך מלכי המלכים שאת כבודו הם ראו על הים, על סמך איזו טענה שבדו מלבם, שהם העריכו שכנראה יתפח המן במעיהם, אף שהם כבר אוכלים את המן הזה תקופה ארוכה, והוא נספג בגופם בלי שום מכשול ותקלה.

"כיצד ניתן להיות כזה כפוי טובה? זה הרי נגד הטבע, השכל וההגיון!!! "אלא התשובה היא, שכפיות טובה מתחילה מכך שאין הכרת הטוב. אדם שאינו מכיר טובה על הטובה שנגמלה עמו, יפול מהר מאוד למצב של כפיות טובה. אי אפשר להיות באמצע, כשאינן תגבורת הטוב, מגיעה חלילה וחס התגברות של הצד השני".

הרבי שליט"א מדגיש שנושא זה נוגע לכל אחד ואחד מאתנו בכל שלבי החיים: "צריכים להיות מלאים בהכרת הטוב כלפי בורא עולם. אם לא נכיר טובה על מה שיש לנו, אנו עלולים חלילה וחס להיות

”כך גם לגבי הטובות הרבות שהקב”ה גומל עמנו, זה שאתמול כל איברי הגוף תפקדו כראוי, זו לא סיבה שלא נשמח ונודה על כך שגם היום הם מתפקדים כראוי, ורק מי שיידע להודות, להעריך ולשמוח את מה שקיבל עד כה, יוכל להימנע מלהפוך לכפוי טובה”

”לא זו בלבד, שהקב”ה משפיע עלינו טובות, אלא שגם הדברים הקשים שבאים עלינו, בדרך כלל הם חלק מאותה הטובה. למשל אדם שמתמודד עם צער גידול בנים, עליו לשמוח קודם כל שיש לו ילדים! אדם שיש לו כאבי שיניים זוכה לכך כי יש לו שיניים!

”מספרים משל על יהודי עשיר שהיה לו שכן עני ואביון, שבביתו תמיד שררה שמחה. הם לבשו בגדים קרועים, אכלו מאכלים פשוטים מאוד, ולא חסר להם כלום.

”העשיר מאוד התרשם מהם, והחליט לבוא ולתת להם נדבה הגונה. הוא פתח את הכספת, הוציא סכום כסף גדול, צעד לבית השכנים, נקש על דלתם הרעועה ונתן לשכן החייכן שלו מעטפה עם סכום כסף לא מבוטל. כמובן שהמשפחה הענייה שמחה מאוד, הודו לו מקרב לב והעשיר שב לביתו.

”אחרי יומיים נוקש העני על דלתו של העשיר, ואומר לו שהוא מאוד כועס עליו, ורוצה להחזיר לו את כל הכסף. נדהם העשיר, 'מה אירע שככה הכעסתי אותך?', הוא שואל את שכנו העני והלה משיב לו: 'מהרגע שהבאת את הכסף יש לנו ויכוחים וצער גדול. זה אומר שצריך לשפץ את הבית, זה אומר שצריך להשקיע את הכסף בעסק רווחי, זה אומר שצריך לקנות ארוחה טובה ומיני מתיקה לילדים, שמעולם לא זכו לטעום משהו אחר חוץ מלחם ובצל. נהיה לנו רע, קח את הכסף שלך שעושה לנו צרות...!'

”כך בדיוק נראה מי שמתלונן על הצער שנגרם לו, כשבעצם הצער הזה הוא סימן לעשירות. אלו 'צרות של עשירים', ברוך ה' יש לו בית, משפחה, ילדים, נכסים, אז כן, לפעמים יש קצת בעיות, לפעמים לא הכל מתנהל בצורה חלקה, נושאים עיניים לשמים, מתפללים

השנה, איבד את מאור עיניו רח”ל, ומאז לא שבה אליו ראייתו. ”חז”ל אמרו שעיוור חשוב כמת’, הוא אמר, 'ואני מרגיש זאת יום יום. שילמתי כבר יותר ממיליון דולר על ניתוחים, שלא עזרו עד כה בכלל. אבל עם זאת, אני רוצה לחיות עוד, כי יש לי נכדים שעתידים להיכנס בנועם עול תורה ומצוות בשנים הקרובות, ואיזה פנים יהיה לזה אם ישבו שם בלי סבא?...!'

”עמדתני נרעש ונפחד. יהודי שילם יותר ממיליון דולר ולא קיבל את שאוותה נפשו! ואני - העיניים שלי מתפקדות ב”ה בלי שום בעיה, ובלי שהדבר עלה לי אפילו דולר אחד בודד, למעט משקפיים שצריכים לקנות מעת לעת. היש לך אוצר גדול מהעיניים?...! ”נו... יהודי שואל למה לו לשמוח, ותשובתו עמו... יש לו עיניים, הוא רואה! זאת לבד סיבה לשמוח ולרקוד.

”ומה עם הלב, והכליות, הטחול והכבד, הפה והאף, האוזניים הידיים והרגליים. הרי חסרונו של כל אחד ואחד מאיברי האדם יכול לגרום לו צער נורא ואיום, ואף גרוע מכך. צריכים למצוא סיבות חיצוניות כדי לשמוח? מבורי אחזה אלוך! תסתכל על הגוף שלך ותתחיל לשמוח!

”ב”ה נפלה בידי הזכות להכין חתנים רבים לקראת נישואיהם”, מספר הרבי שליט”א. ”אחד הדברים הכי בסיסיים שאני אומר לכל חתן הוא פשוט מאוד: העובדה שנוותן ביתך בישראל לך אתמול ארוחה, וגם שלשום וגם בכל ימי השבוע שעבר והחודש האחרון וזה שקדם לו, העובדה שהיא מבשלת לך ארוחת צהרים כל יום במשך שנה ושנתיים וארבע ושמונה שנים ברציפות - זה לא אומר שבשנה התשיעית או העשרים או ה-25 אתה פטור להודות לה על הארוחה שבישלה למענך! וכי בגלל שהתרגלת שמכינים לך אוכל כל יום, אתה משוחרר מהחוב להודות ולהעריך את מה שעושים למענך? ”אדרבה! התודה צריכה להיות כל יום יותר גדולה מיום האתמול. לא מספיק שהיא מבשלת לך כבר עשר שנים ברציפות, היא באה ועמדה וקילפה וקצצה וטיגנה ובישלה גם היום! כמה הכרת הטוב אתה חייב לה!!!

”כך גם לגבי הטובות הרבות שהקב”ה גומל עמנו, זה שאתמול כל איברי הגוף תפקדו כראוי, זו לא סיבה שלא נשמח ונודה על כך שגם היום הם מתפקדים כראוי, ורק מי שיידע להודות, להעריך ולשמוח את מה שקיבל עד כה, יוכל להימנע מלהפוך לכפוי טובה חלילה וחלילה”.

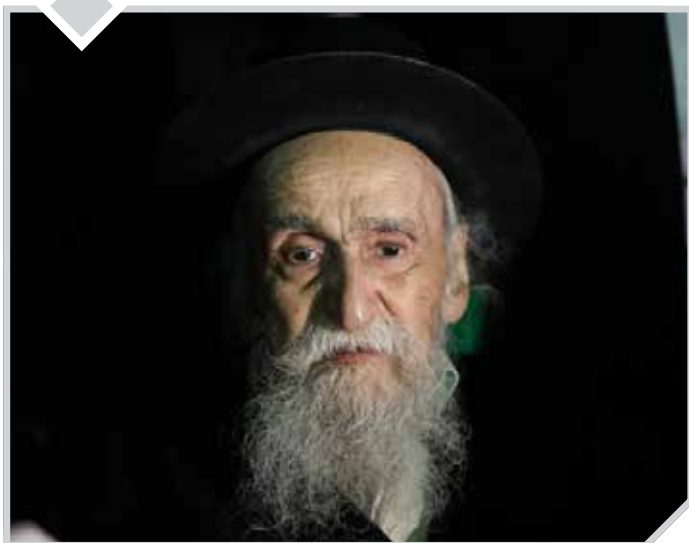
”לפני שנים באתי פעם לבקר את דודי זקני שהיה זקן מופלג, וכשהגעתי אליו אמר לי שהיום התחדש לו חידוש נפלא.

”חז”ל אומרים שעל כל נשימה ונשימה צריך להלל את הקב”ה, הוא אמר, 'היום נוסף לי נדבך נוסף. כל בליעה ובליעה צריך להלל ולהודות. למה? כי כבר חצי שנה שלא בא אוכל אל פי, והייתי ניזון רק מאינפוזיה ומזונדה. עכשיו ב”ה התחלתי להשתקם, והיום בפעם הראשונה בלעתי דבר מאכל, מעט לבן. אח! איזה חסד עשה איתי הקב”ה שאני יכול לבלוע כפית של לבן!!!”

צאו וראו, בבתיהם של אלו הלועגים למדקדקים והמהדרין במצוות, איך דירתם מהודרת, וכיצד הם מדקדקים עליה ועל מלבושיהם שיהיו על הצד הטוב ביותר, ומוכנים לאבד לשם כך זמן רב ולטרוח טירחה יתרה, ואילו כאשר הדבר נוגע למצוות - רק שם טוענים הם לפתע שהכל נובע מ'נערוון', ואין צורך להדר ולדקדק כל כך. מה פשר הסתירה הזו?

מרן הגאון רבי משולם דוד סולובייצ'יק זצוק"ל: לעשות המצוות בשלימות

"זאת חקת התורה" (במדבר י"ט, ב')

תדיר היה מעורר על חובת קיום המצוות בדקדוק ובשלימות, ולא להסתפק בעשייתן כמצוות אנשים מלומדה, ונהג להשתמש בסגנונו הציורי והמוחשי, במשל, כשהוא מתאר בני זוג הזקוקים לארון, מתלבטים ומתייעצים איזה ארון כדאי לרכוש והיכן, מבררים ומשווים מחירים וכיו"ב, ולאחר הבירורים הם מחליטים לבסוף להזמין את הארון הדרוש להם, וממתינים בצפייה לראותו כבר בביתם.

כאשר סוף סוף מגיע הארון, הכל שמחים ומתרגשים, אך הנה הם מבחינים בשריטה בולטת על דופן הארון, והשמחה הופכת לתוגה. הם אינם עוברים על כך בשתיקה, ודורשים בתוקף להחליף להם את הארון בחדש. וכי איזה טעם יש לרהיט עם שריטה מכוערת?

והיה תמה ואומר: מדוע, אפוא, כאשר מקיימים מצוה שפרי קיומה הוא לא רק לכמה עשרות שנים, אלא לנצח נצחים, למה בזה לא תמיד מבינים שהיא צריכה להיות על הצד הטוב ביותר?!

ועוד הוסיף: צאו וראו, בבתיהם של אלו הלועגים למדקדקים והמהדרין במצוות, איך דירתם מהודרת וכיצד הם מדקדקים עליה ועל מלבושיהם, שיהיו על הצד הטוב ביותר, ומוכנים לאבד לשם כך זמן רב ולטרוח טירחה יתרה, ואילו כאשר הדבר נוגע למצוות - רק שם טוענים הם לפתע שהכל נובע מ'נערוון', ואין צורך להדר ולדקדק כל כך. מה פשר הסתירה הזו?

הוא מותיב לה והוא מפרק: אדרבה, הא בהא תליא. הסיבה שלא מקפידים כל כך להדר ולדקדק במצוות היא מחמת השקיעות בענייני העוה"ז והרדיפה אחריהם, וככל שדבקים יותר בענייני העוה"ז, כך מאבדים את הטעם ואת הערך לדקדוק המצוות והטירחה בקיומן!

התנאה לפניו במצה...

היסוד המניע את הדקדוק והטירחה הוא, אפוא, היחס והרגש כלפי הדבר, כאשר מדובר על ענין עיקרי בחיים - אזי כל טרחה אינה קשה מדי, וכל השקעת זמן הנדרשת לשם כך - אינה נתפסת כבזבוז זמן אלא כעיסוק מענג הנושא פירות מבורכים. הראינו בעינינו או שמענו באזנינו, מושג של 'מצות יפות' לליל

הסדר? כולנו יודעים על מצות כשרות, מהודרות, ומאידך - על אתרוג נאה ומהודר, אבל מי שמע על 'מצה יפה' לליל הסדר? ובכן, רבינו היה משקיע שעה ארוכה מאד מזמנו היקר מפז, כדי לברור בערבי פסחים מתוך המצות שברשותו, את אלו היותר נאות והדורות מראה. א קלייניקייט?! בהם הרי מקיימים הלילה מצוות עשה דאורייתא של "בערב תאכלו מצות", ומדוע שלא יחול אף עליהן הכלל של "התנאה לפניו במצוות"? כי על כן היה רבינו נוטל לידיו מצה אחר מצה, משווה ובודק איזו מביניהן היא הנאה והמהודרת ביותר, כדי לקיים בה את המצוה. וכיוצא בזה היה בימי חנוכה, מהדר היה לסדר היטב את הנרות שיעמדו בשורה שווה, והפתילות היוצאות מן הכוסות יהיו בגובה אחד, ולא חוסך טירחה ועמל כדי לנאות את המצוות החביבות, מפני שהן מצוות.

שום שינוי בהתלהבותו

על נקודה נפלאה במעשה המצוות של רבינו עמד גיסו הג"ר משה שטרנבוך שליט"א, בהביאו את דברי רז"ל "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה", וביאר שהשבח "שלא שינה", היינו שלא היה שום שינוי בהתלהבותו, בין בהדלקתו הראשונה, ובין שאר כל

פעם יצאה מפי רבינו הגדרה נפלאה על מנהגו זה של אביו, וכך אמר: "יש לחפש כהן כשם שמחפשים אתרוג לחג הסוכות" - וגם לברכת כהנים יש להיערך מראש, ולדאוג שלמחרת בבוקר יהיו כהנים ולא להתחיל לחפשם רק בשחרית

המוסף. והנה כשהגיעו בחזרת הש"ץ לפני ברכת 'רצה', הורה לש"ץ שוב להמתין. אולי יחוס עליהם השי"ת ויזכה אותם בברכת הכהן. ואכן לאחר כמה רגעים רבי אברהם הגיע, והציבור זכה להתברך ב'ברכת כהנים'.

לאחר התפילה ציפו המתפללים לשמוע ממרן זצ"ל על שום מה הורה להמתין זמן כה רב, ובפרט את פשר ההמתנה בעיצומה של חזרת הש"ץ. ואמנם מרן ז"ל נענה ואמר, כי מה שהורה להמתין ב'רצה' הלכה מפורשת היא בדברי הרמ"א, ועל עצם העיכוב לצורך ברכת הכהנים, סיפר את המעשה הבא:

"בתקופת האבא [-מרן הגר"ח], הונהג בעיר בריסק כי בניגוד לשאר הימים טובים שנושאים כפיים בחו"ל בתפילת מוסף ולא בשחרית, הרי שביום שמחת תורה נושאים הכהנים את כפיהם רק בתפילת שחרית ולא במוסף, הואיל ובדרך כלל בעת ההקפות שתו רבים יין לשכרה, ובמצב כזה אסור לכהן לישא כפיו.

והנה באחת השנים, כאשר האבא רצה ללכת מביתו לבית הכנסת לקראת עריכת ההקפות - הורה לי לגשת לביהכ"ס ולראות היכן הם אוחזים. מששבתתי ואמרת לי שאוחזים ב'ברכת כהנים', נענה אלי אבי ברגש רב באמרו: 'און וואס האסטו געטאן? ביזט נישט געבליבן ביי ברכת כהנים?!' [-מה עשית? וכי לא נשאת שם לברכת כהנים]. ואחר המש"ך: הלא דרכם של החסידים שמשרכים רגליהם במשך שבועות ארוכים בדרכם לרובם המתגורר בעיר רחוקה, בה בעת שאינם יודעים אם רבם נמצא בכלל בעירו, ואף אם נמצא אינם יודעים אם יזכו לגשת לקבל ברכתו, ואפילו אם יקבלו - הרי כולי האי ואולי... וכאן, הרי השי"ת בעצמך אומר 'ואני אברכם', ואיך לא נשאת לשמוע ברכת כהנים?"]

הפטיר מרן הגרי"ז ואמר, שאותם דברים נלהבים שהשמיע אבי ובאזניו, ליוו אותנו כל ימי חייו.

(מתוך הספר 'אחרון לדור דעה')

ההדלקות שהדליק במשך ימי חייו, שכן מעולם לא הדליק מכוח ההרגל כ"מצוות אנשים מלומדה", כי אם מחמת ציווי ד', ועל כן הדליק תמיד באותה מידה של התלהבות ושמחה שהיתה לו בפעם הראשונה.

כך ראו גם אצל רבינו "שלא שינה", שהיה מדקדק במצוות התדירות שעושים בכל יום, באותה מידה שאחרים מדקדקים בתקיעת שופר הבאה משנה לשנה, כי לנגד עיניו היה "שיווית ד' לנגדי תמיד".

כל עסק של מצוה, לא היה כבדרך אגב, כי אם כעיסוק מרכזי הדורש כובד ראש ודקדוק בכל פרט. ולא זו בלבד במצוות החמורות.

תלמיד שבא לביתו של רבינו בערב פורים של אחת השנים, נאלץ להמתין במשך קרוב לשעה עד שיכל להתפנות אליו. התברר שבאותה עת עסק רבינו בחלוקת כספי מתנות לאביונים, וסידורם בתוך מעטפות שונות בדקדוק רב ומתוך מחשבה רבה על כל מתנה ומתנה.

אחרים היו ממהרים לסיים את העיסוק הזה, שלא אמור לקחת זמן רב מדאי, אבל אצל רבינו לא היה דבר שנעשה בדרך של מתעסק בעלמא, ועל אחת כמה וכמה ענייני צדקה ושל ממונות בפרט. יש כללים בהלכה שעל פיהם צריכה להתנהל החלוקה, ואין זה ענין של דקות בעלמא.

ברכת כהנים

כיוצא בזה: מרן הגרי"ז הקפיד כידוע להתברך בברכת כהנים, והיה משקיע מאמצים רבים להשיג כהנים שיבואו למניינו לברכת כהנים. פעם יצאה מפי רבינו הגדרה נפלאה על מנהגו זה של אביו, וכך אמר: "יש לחפש כהן כשם שמחפשים אתרוג לחג הסוכות", כשרצונו לומר שכשם שהכל מבינים שהדאגה לד' מינים אינה מתחילה בזמן המצוה גופא, בבוקר יו"ט ראשון של סוכות, אלא נערכים לכך מראש, כך גם לברכת כהנים יש להיערך מראש, ולדאוג שלמחרת בבוקר יהיו כהנים ולא להתחיל לחפשם רק בשחרית.

והנה, כאשר הרגש שולט על ההליכות, אזי רק מצוה כזו הבאה משנה לשנה זוכה למלוא ההכנה והתכונה הנדרשים, אבל כאשר עסק המצוות מתנהל משום שכך ציוה ה' בתורתו, כי אז אין חילוק בין היחס למצוות התדירות לבין אלו הנוהגות רק מזמן לזמן. אלו ואלו מפי הגבורה יצאו!

וכך נהג רבינו לדאוג מראש שיהיו כהנים במניינו. אחד מתלמידיו המתגורר מחוץ לעיר, שהיה מגיע במועדים להתארח בבית חותנו שבירושלים, מספר כי בכל מועד היה רבינו שולח את בנו הגרי"ז הלוי שליט"א לברר, אם כבר בא ירושלימה, שאם כן אזי הוא מבקש שיבוא אצלו לשחרית לשאת את כפיו.

ברכה מהקב"ה

רבי אברהם הכהן ראטה זצ"ל, היה מגיע בקביעות לבית מרן הגרי"ז זצ"ל בשבתות לתפילת המוסף. פעם בושש מלבוא ובכל זאת ביקש מרן זצ"ל להמתין במשך זמן ניכר, שמא הוא יבוא בינתיים עד שלבסוף לא אבה לעכב עוד את הציבור, והורה להתחיל בתפילת

לאחר שהתקבלתי נכנסתי למשרד הישיבה. המזכיר, רבי זאב לנג זצ"ל, אמר לי כי הוא מתנה את קבלתי בהבאת המיטה שלי מהקיבוץ - אותה קיבל הקיבוץ עבורי מהסוכנות היהודית כשעליתי ארצה. הוא הסביר לי, שהישיבה לא תוכל לספק לי מיטה אחרת אם לא אביא את שלי מהקיבוץ...

רבי משה שמואל שוובר זצ"ל, בן הקיבוץ שהפך לשקדן הישיבה, מספר על המשגיח בישיבת 'קול תורה', הגה"צ רבי גדליה איזמן זצ"ל

"אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמה עליה"

קשה לתמצת שנות דור, ולגשר על פני זמן כה ארוך של כארבעים שנות כהונתו של רבי גדליה איזמן זצ"ל כמשגיח בישיבת 'קול תורה', במשיכת קולמוס אחת. ברם, קו אחד בולט נמתח לאורך כל התקופה כולה, הוא היותו איש חינוך בכל הווייתו. באמנות מיוחדת, בחכמה ובפקחות גדולה הצליח למשוך את לב חניכיו, להעמידם תחת השפעתו, ולהעבירם בכורו המצרף. כך חרט והטביע עמוקות באישיותם את רישומו וחותמו המובהק והמיוחד.

רבי גדליה איזמן 'העמיד' אלפי תלמידים. בעבודתו החינוכית ובשיחותיו המרוממות הוא הצליח לצקת בתלמידיו דפוסי עבודה והנהגה ייחודיים, שהיו אבני יסוד במשנתו, אותם הוא תבע ועליהם התריע ללא הרף במשך כל שנותיו בישיבה. הוא זה שיצק את כל עולמם ובניינם הרוחני. טביעות אצבעותיו המובהקות של המחנך הגדול ניכרות היו עליהם בכל שיעור קומתם; באישיותם, במידותיהם ובהליכותיהם. כך הוא הדבר אצל כל אלו שעברו תחת שבת חינוכו, והראו נכונות ורצון כנה לספוג, לקבל ולהיבנות ממנו.

סיפורו של תלמיד הישיבה מאותן שנים, רבי משה שמואל שוובר זצ"ל, ממחיש היטב את עוצמת ההשפעה הגדולה שהיתה לרבי גדליה על תלמידיו, ואת התפקיד החשוב והייחודי של ישיבת 'קול תורה' בנסיבות הקשות דאז. רבי משה היה בחור צרפתי בודד וגלמוד, ניצול שואה, שהתגלגל בצוק העיתים לאחד הקיבוצים במרכז הארץ, ויד ההשגחה העליונה הביאה אותו בדרך פלאית לישיבת 'קול תורה', כשהוא זר ומנותק מעולמה של תורה. הוא נשאב כל כולו בלהט לשקידת התורה מכח השפעתו של רבי גדליה, ותוך זמן קצר נהפך לבן-ישיבה מופלג בכל הווייתו. ברבות הימים הוא אף התעלה ושימש כמשגיח בישיבת 'פורת יוסף'.

"קרוב לבן עשרים הייתי, כאשר עשיתי את דרכי מקיבוץ 'עין הנציב' לישיבת 'קול תורה' לראשונה בחיי" - פתח רבי משה את שיחו, וגולל באוזניו את עברו. "כשנה לאחר תום מלחמת העולם, עליתי מצרפת לארץ הקודש כפליט בודד מכל משפחתי, והשתלבותי בקיבוץ הדתי הראשון שהוקם בארץ - קיבוץ 'טירת צבי' בעמק בית שאן. הוא נוסד על ידי חברי ברית חלוצים דתיים שעלו מגרמניה, פולין

ורומניה. התגוררו בו באוהלים ארעיים ולא בבתי אבן. אחד מחברי הקיבוץ שהיתה לי היכרות קרובה עמו, היה רבי שאול ברזם זצ"ל, מי שצמח ברבות הימים לגאון מופלג ותלמיד-חכם מובהק, ונלקח אחר כבוד כחתן לבתו של מרן ה'סטריפלער', מרן הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל. אלא שביום בהיר אחד, רבי שאול הודיע כי בדעתו לעזוב את הקיבוץ, וכי הוא מתעתד לנסוע ללמוד בישיבת חברון בירושלים. בלית ברירה נפרדתי ממנו בחום, וכך עברה עלי חצי שנה נוספת בלעדיו.

"כעבור חצי שנה עברתי לקיבוץ 'עין הנציב', שהיה ממוקם לא הרחק מ'טירת צבי'. אך בשלב מסוים הרגשתי כי איני בא על סיפוקי, והחלטתי ללכת ללמוד בישיבה. אולם מכיון שלא ידעתי דבר אודות עולם הישיבות, אלא רק זכרתי כי בשעתו רבי שאול ברזם אמר לי שהוא נוסע ללמוד בישיבת חברון, החלטתי אף אני לבוא לשם בעקבותיו.

"באתי לישיבת חברון וביקשתי מאחד הבחורים לקרוא לרבי שאול החוצה. הוא נדהם לראות אותי בפתח הישיבה, ושאל בהשתוממות: 'מוישה! מה מעשיך כאן?'. השבתי כי באתי ללמוד בישיבה. אך לא לתקופה ארוכה מידי. הדגשתי כי ברצוני לשוב בהמשך לקיבוץ, שם היו לי חיים שחששתי לאבדם. רבי שאול ניסה להסביר לי כי הבקשה שלי לא הגיונית, וכי ראשי הישיבה לא יהיו מוכנים לקבל בחור שבא ללמוד רק לזמן קצוב. אך דחיתי את דבריו, ואמרתי לו כי אינני מוכרח לספר

להם את כל התוכניות שלי. לראשי הישיבה אני אומר רק משפט אחד: 'רצוני להתקבל לישיבה' מבלי לפרט עוד...

"רבי שאול עזב אותי באי נוחות מסויימת, ושב לאחר דקה עם רעיון טוב עבורי. 'תפנה לישיבת 'קול תורה' בשכונת 'רחביה' - הוא אמר לי, 'היא הישיבה היחידה כאן בירושלים שאינה מתנגדת לקבל בחורים אף לתקופה קצרה, וכך תוכל לשוב לקיבוץ מתי שתחפוץ'. קיבלתי את ההצעה בחיוב, ושמתי את פעמי לישיבת 'קול תורה'. לאחר מבחן אצל אחד מצוות הרבנים התקבלתי לישיבה. עד היום אינני יודע לומר מדוע התקבלתי, הלוא באתי מצרפת, ובבחרתי לאחר השואה לא היתה לי שייכות ללימוד הגמרא, ובמבחן כמעט לא ידעתי לענות מאומה...

"לאחר שהתקבלתי נכנסתי למשרד הישיבה כדי להודיע למזכיר, רבי **זאב לנג** זצ"ל, שהתקבלתי. כשיצאתי, הוא פנה אלי ואמר לי כי הוא מתנה את קבלתי בהבאת המיטה שלי מהקיבוץ - אותה קיבל הקיבוץ עבורי מהסוכנות היהודית כשעליתי ארצה. הוא הסביר לי, שבשל מחסור גדול במיטות והעלות היקרה שלהן, הישיבה לא תוכל לספק לי מיטה אחרת, אם לא אביא את שלי מהקיבוץ.

"ברם, להביא את המיטה מהקיבוץ לירושלים - היה זה מבצע מורכב ולא פשוט. האפשרות היחידה היתה באמצעות האוטובוס, שהיה יוצא לירושלים פעם ביום, בשעה שש בבוקר. חזרתי לקיבוץ באותו יום, ולמחרת בבוקר השכמתי קום, סחבתי את המיטה עד לאוטובוס, טיפסתי על הסולם, וקשרתי אותה על הגג. לאחר כמה שעות נסיעה באתי לתחנה המרכזית בירושלים, שהיתה אז במרכז העיר - ברחוב יפו ליד קינג ג'ורג'. ממנה שוב סחבתי את המיטה רגלית, מרחק די גדול, עד ל'בית סבא', ברחוב קינג ג'ורג' פינת קק"ל, שם היתה הפנימייה של הישיבה בשעתו. כך השתלכתי בין שורות התלמידים בישיבה...

"הפעם הראשונה שזכיתי לקבל 'חינוך' מרבי גדליה, היה בסדר מוסר הראשון שלי בישיבה. התיישבתי במקומי עם ספר 'מורה נבוכים' של הרמב"ם, עליו שמעתי מעט בקיבוץ, והתחלתי לקרוא בו. לפתע עבר רבי גדליה סמוך אלי, והבחין בספר שעייניתי בו. הוא הניח לי במקומו ספר 'מסילת ישרים'. 'זה לא בשבילך, זה בשבילך!' - אמר והמשיך בדרכו. העמקתי בדבריו אלו והבנתי את כוונתו; הוא רצה שאלמד מוסר ולא אעסוק בפילוסופיה...

"היו לי איתנו אמנם הרבה ויכוחים אידיאולוגיים, והוא גם הוכיח אותי פעמים, אבל זה לא גרע מהאהבה שלי כלפיו. הרגשתי תמיד כי הוא מחנך אותי לטובתי. חשתי שהוא רוצה להעניק לי דרך לחיים. מאד נקשרתי לשיחותיו, הן היו שיחות יסודיות, אשר שינו לי את כל הדעה שגיבשתי על החיים עד אז, והוא גם השכיל לגעת בדבריו בהרבה קושיות שהפריעו לי במהלך שנות ילדותי ובחרותי.

"למשל, חרוטה בזכרוני עד היום שיחה מיוחדת שאמר בערב ראש השנה תש"ז, בה הציב בפנינו בבחירות את המושג של 'עול מלכות שמים'. הוא הסביר היטב את המשמעות של 'ויקבלו כולם את עול מלכותך'. אין מלך בלא עם, ומלכות באה מצד הממליכים, והעם הוא שיוצר אותה. על פי זה מובן ההקשר של התפילה - ויקבלו כולם, משום שעצם קבלת המלכות על ידי כולם - היא זו שיוצרת את המלכות. ממילא, אם אנו אלו המעמידים את המלכות, הרי שחובה עלינו להיות

משועבדים לרצונו יתברך באופן מוחלט ובלי כל הפסק. כך הוא החדיר בנו את החובה להישאר עבדי ד' נאמנים לתורתו בשלמות, בכל מצב ותנאי.

"דבריו השפיעו עלי מאד, ובזכותו ומכוחו התחלתי להתמיד בצורה רצינית. עד כדי כך, שכאשר ראה אותי פעם בבין הזמנים שוקד על הגמרא במשך שעות רצופות, אף יותר ממה שלמדתי באמצע הזמן, הוא ניגש להעיר לי בחכמה. כך הוא אמר לי: 'בהלכה נפסק (מובא מ"ב סימן תקפ"א ס"ק כ"ד) שאין תוקעין בערב ראש השנה, כדי לשים רווח בין תקיעת רשות של חודש אלול, לתקיעת חובה של ראש השנה, שהיא מצוה מדאורייתא. כך גם עליך מוטלת החובה לשים רווח בין אמצע הזמן לבין הזמנים. ימי בין הזמנים נועדו כדי לאגור כח, ועליך להיזהר שלא להעמיס לימודים ולהתאמץ בהם יתר על המידה'...

"בימי מלחמת תש"ח, שרר מצב בטחוני מסוכן בירושלים, אשר העיב על חיי התושבים בעיר, ובישיבה נאלצו ללמוד בלילות מתוך חושך ועלטה. לא אשכח איך רבי גדליה היה עומד אז על המשמר שלא יחלשו סדרי הישיבה, ושהבחורים ימשיכו בעלייתם הרוחנית חרף המצב הקשה. אני זוכר, שבאחת השיחות הוא מיקד את עיקר דבריו בלשון הפסוק (שמואל-א' ב, ט) 'ורשעים בחשך ידמו'. הוא אמר אז, שדרך הרשעים להיות מושפעים מהמצב החיצוני, להיבהל מהחושך השורר בחוץ, לעומת הצדיקים שיודעים איך להמשיך ולהתעלות בכל מצב.

"כך גם בשיחות אחרות באותה תקופה, הרחיב רבי גדליה אודות הזכות הגדולה שנפלה בחלקנו, לעסוק בתורה ולהתמסר עבורה מתוך קושי ומצוקה. הוא אמר כי מי שישתדל ללמוד בימים אלו - סיכויי גדולים להתעלות בתורה, בבחינת: 'תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי'. וכי ישנה זכות רבה ללמוד תורה בזמן ששורר חרון אף בעולם, כי בכך תורתנו ותפילתנו אנו מגינים על כל יושבי ארץ הקודש. ואכן, בהשראתו וזירוזו המתמיד, סדרי הישיבה התנהלו כתיקונם, כמעט בשלימותם, בהתמדה ושקידה גדולה, כאילו לא משתוללת בחוץ סערת קרב ומרחץ-דמים.

"דבריו באותן תקופות כה דרבנו וזרוזו אותי, עד שחיפשתי יחד עם חֲבֵרֵי בני הישיבה; רבי **גבריאל לרר** זצ"ל, ולהבחל"ח רבי **דוד מיכאל שמידל** ואחרים, דרכים יצירתיות ומקוריות כיצד להימנע מביטול תורה בעקבות החושך. בשלב מסויים הגינו רעיון מבריק: אחזנו בידינו בעת הלימוד מכשיר 'דינמו' קטן מחובר לפנס, ובאמצעות סיבוב חזק חוזר ונשנה של המכשיר הפכנו את האנרגיה המכנית לאנרגיה חשמלית. אלא שיד אדם איננה ערוכה לסיבוב מהיר מתמיד ורצוף כמו גלגל של אופניים... ולכן הצלחנו לייצר רק זרמי חשמל קטועים שיצרו הבזקי אור קצרים. באמצעות אותם הבזקים הצלחנו להאיר את הגמרא שוב ושוב בכל פעם לפרק זמן קצרצר. כך קלטנו עוד משפט... עוד שורה... עוד פסקה ברש"י ותוספות... ולמדנו במשך שעות ארוכות חרף החושך והעלטה...

"כל זה מכוחו של המשגיח, שחיבר אותנו עמוקות לתורה" - מפטיר רבי משה.

(מתוך הספר 'רבי גדליה')

הילד החל לברוח, הוא נמצא כבר בקומה השנייה, ור' ירחמיאל עולה אחריו במרוצה, הילד בורח ועולה עוד קומה, עד שהגיע לקומה הרביעית, שם נכנס במהירות לביתו. 'גברת', פתח ר' ירחמיאל את הדלת באופן עצמאי, 'איך קוראים לילד?'. 'אוי לא', ספקה האם כף אל כף, 'הוא כזה בנדיט, זה לא היה בכוונה'. אך ר' ירחמיאל לא מוותר. 'אולי ניקח אותו לבית ספר תורני, חבל עליו, בבית הוא יכול להתקלקל'...

'פעילעס' - הפעילות האדירה שהפעיל הגה"צ רבי ירחמיאל קראם זצ"ל בעשר אצבעותיו

״וְעַל הַנְּפֹשׁוֹת אֲשֶׁר הֵיוּ שָׁם״ (במדבר י"ט, י"ח)

'פעילעס', או בהיגוי עברי: 'פעילות', זהו המפעל הגדול ביותר שהפעיל הגה"צ רבי ירחמיאל קראם זצ"ל בעשר אצבעותיו. 'פעילעס' היה שם דבר אצל ר' ירחמיאל, והוא השתלב היטב בכל משפט והקשר. כמו לדוגמא: 'איפה עשית פעילעס היום?', או 'סידור ילדים במוסדות תורניים, זוהי הפעילעס הגדולה ביותר'. 'גם ישיבת בין הזמנים זו פעילעס עצומה'...

הפעילעס הייתה בנפשו, בדיאן. איי שלו. 'פעילעס' הייתה אצלו שם קוד למצווה נעלה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים.

כך בערך זה היה מתרחש.

דפיקה בודדה על הדלת, פתיחת הדלת באופן עצמאי ---

'שלווום, איפה ניסים?'

פני נער מציצים לפתע: 'מי?'

'ניסים! רגע, ואיך קוראים לך?'

'שלומי'.

'איפה אתה לומד? רגע! לך תלבש קודם כל חולצה! ...'

'אני לומד בתיכון עירוני ב'.'

'מה אתה עושה שם?! מחר אני אבוא לקחת אותך לישיבה בבני ברק! ... ואיפה ניסים? ...'

וללומדי התורה בפרט, אבל את ר' ירחמיאל הם פשוט אהבו, הוא כבש את ליבם, הם ראו בו את פסגת חייהם, ואת שלימות האדם. רב שמתעניין בחייהם הפרטיים, מנסה לעזור בכל דבר ועניין, עד שגם מבחינה פיננסית הוא היה להם לעזר ולאחיסמך. אין פלא כי סרו למשמעתו, וכל אשר אמר להם קבלו כמעט ללא עוררין.

לא בכדי סיפרה הגברת ועקנין, כי אמה המתגוררת באשדוד הייתה נוהגת לברך אותה לא פעם: "הלואי ויהיה לך בן כמו הרב ירחמיאל"...

הרב ירחמיאל היה הולך מבית לבית, ואוגר בעבודת נמלים ילד נוסף למתיבתא, ועוד ילדה למוסד תורני. הוא היה פעיל שטח במלוא מובן המילה, הרבה לפני שקמו ארגונים מפלגתיים ובלתי מפלגתיים.

ר' ירחמיאל חפר והפך כל אבן על אבן באשדוד וסביבותיה, לא היה מקום אשר נפקד ממנו. בעבודה סיוזיפית ומקצועית שלא הייתה מביישת שום שירות ביון חשאי, הוא הצליח להכיר לעומק כל בלוק, הוא ידע מי גר ב 1946/4, ומי גרה ב 1976/6, האם אלו כהן מחנות הדגים או שמא כהן מהנמל.

כך, פחות או יותר, הייתה נשמעת הפגישה הראשונה של ר' ירחמיאל באלפי בתים באשדוד, ובכל אזור הדרום. בלי גינונים, ללא נימוסים, לדפוק בדלת ולהיכנס, להחליט ולקבוע. הוא היה מאבד בין רגע את הביישנות, והופך ל'איש מכירות' הטוב ביותר בעולם. לא פעם גירשו אותו בבושת פנים, אבל הוא לא נרתע, ומיד היה עובר לדלת הבאה.

"כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין" (ברכות ו:). סייעתא דשמיא מיוחדת ליוותה אותו בכל צעד ושעל.

בני עדות המזרח ידועים בכבוד הרב שהם רוכשים לרבנים בכלל,

כשהיה רואה ילדים משחקים במגרש כדורגל היה פונה אליהם:
"בוא הנה, איך קוראים לך?", "בן כמה אתה?", "איפה אתה לומד?"
או, "כמה זה חמש כפול חמש?"
"שלושים" ...
"פששש אתה ממש גאון... איפה אתה גר? בערב אני אבוא לדבר
עם אמא שלך!" ...

**כשהיה רואה ילדים משחקים
במגרש כדורגל היה פונה אליהם:
"בוא הנה, איך קוראים לך?", "בן
כמה אתה?", "איפה אתה לומד?"
או, "כמה זה חמש כפול חמש?"
"שלושים" ... "פששש אתה ממש
גאון... איפה אתה גר? בערב אני
אבוא לדבר עם אמא שלך!" ...**

"גברת", פתח ר' ירחמיאל את הדלת באופן עצמאי, "איך קוראים לילד?"
"אוי לא, מה הוא כבר עולל?", ספקה האם כף אל כף, "הוא כזה בנדיט, זה לא היה בכוונה" ...
אך ר' ירחמיאל לא מוותר. "גברת, איפה הוא לומד? אולי ניקח אותו לבית ספר תורני, חבל עליו, בבית הוא יכול להתקלקל" ...
לימים, אותו הילד עלה ונתעלה ונעשה לרבו של אחד מהישובים בצפון.
כך היה ר' ירחמיאל אוסף ומקבץ, רושם ומטפל, שולח בניים למת'בתות ובנות לבתי הספר התורניים. רבים הם הסיפורים מספור, אם זו משפחת עמר, או אביטן, אולי סבח, או מור יוסף, בוסקילה, בוקובה, עזריאל, דהן, בן סימון, פרץ ועוד רבים ונכבדים מאלה.
כך הצליח להעביר מאות ואלפי ילדים ללימודים תורניים, וזאת הייתה רק ההתחלה, עת הוא עוד היה צעיר וחסר ניסיון.
ר' ירחמיאל היה ממוקד בעשייה המוטלת עליו, לקרב נפש נוספת של יהודי אל לימוד התורה ולשמירת המצוות. אולם ברגע בו התלמיד שובץ כבר בתלמוד תורה או בישיבה מתאימה, והפעילות מיצתה את עצמה, הוא המשיך הלאה, מפנה את לבו ואת מוחו לנערים הבאים, לתלמידים ותלמידות אחרים שצריך לדאוג להם ולהכניסם למסגרת מתאימה.
וכששכב ר' ירחמיאל בשנתו האחרונה, טלפן רבו של הישוב בצפון, הוא הילד שהתיז מים... ואמר: "אני צמחתי בזכותו, את כל חיי הרוחניים אני חב לו. הוצאתי לאור עולם כחמישים ספרים(!), וכל זה בזכותו" ...
(מתוך הספר 'ירחמיאל' - קווים לדמותו של גדול מזכי הרבים)

איש אחד - מפעל שלם. הוא היוזם, המבצע, המארגן, המוציא לפועל, המעביד והעובד גם יחד. זה האיש וזהו שיחו וסיגו, עשייה מופלאה ובלתי פוסקת בתחום רישום ילדי ישראל למוסדות תורניים, קירוב רחוקים, הפצת תורה והרבצתה ללא הרף. לא לחינם אמרו, כי כשר' ירחמיאל נמצא בחוץ לארץ, צריכים עשרה אנשים למלא את מקומו.

ילדים רבים שבאו עם הוריהם באופן עצמאי להירשם לבית ספר חרדי אמרו דבר אחד: "הרב ירחמיאל שלח אותנו", ומעבר לזה כבר לא היה צריך לומר או לעשות דבר. ראשי המוסדות ידעו את הצופן ואת פירושו, והילד או הילדה התקבלו במקום בהצלחה רבה.

ר' ירחמיאל היה מוציא יקר מזולל כפשוטו, ילדים רבים מספור שהיו אמורים בלעדיו ללכת לבתי ספר ממלכתיים - דתיים, הלכו בסופו של יום לבתי ספר תורניים, ולאחר שנים הקימו משפחות לתפארת בית ישראל.

בפעם הראשונה שר' ירחמיאל נסע לאסוף כספים למפעליו הרבים במדינת מקסיקו, הוא נשא שם דברים בפני אנשי חינוך רבים, מנהלי בתי ספר ומורים רבים, שבאו לשמוע מניסיונו העתיר בתחום חינוך ילדי ישראל, כמובן שהוא סיפר אף על מפעליו בתחום רישום הילדים.

לפתע קם ממקומו אחד ממנהלי בתי הספר, וללא הודעה מוקדמת הכריז: "דעו לכם רבותי, כי כל מה שנאמר כאן הוא אמת לאמיתה! ואף יש לי על כך עדות חיה. רעייתי באה ממשפחה אשדודית, ורק בזכות הרב קראם היא עברה ללמוד במוסדות חרדיים, עד אשר בנתה בית נאמן בישראל" ...

כך צמח רבה של יבנאל

היה זה באחד מימות הקיץ באשדוד. ר' ירחמיאל הלך לו לדרכו, נתון בשרעפיו, ולפתע ניתז עליו שפריץ של מים. בזווית עינו הוא הבחין בילד הבורח ועולה לבניין הסמוך אליו.

ר' ירחמיאל לא איבד את עשתונותו, והחל דולק אחר הילד. הילד, קונדס ככל הילדים, החל לברוח ביתר שאת, הוא נמצא כבר בקומה השנייה, ור' ירחמיאל עולה אחריו במרוצה, ומנסה בכל כוחו שלא לאבד קשר עין עם הילד. הילד, בורח ועולה עוד קומה, עד שהגיע לקומה הרביעית, שם נכנס במהירות לביתו וטרק את הדלת אחריו. לא איש כר' ירחמיאל יוותר לו לילד. עולה הוא קומה ועוד קומה, עד שהגיע אל הבית שלתוכו נכנס הילד.

והיו השכנים מסביב בראשון לציון מביטים בו, מבתיהם-שלהם, בהתפעלות נוראה. אחד השכנים לא היה מסוגל לגרוע עין מהמחזה, ומדי שבת אפשר היה לראות אותו עומד במרפסתו, ומביט, ומביט, ומביט, ואינו מש מהמראה...

מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על אהבת התורה של הצדיקים

מאת: הרב משה מיכאל צורן

"אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה"

ה'אור החיים' הקדוש אומר, (על הפסוק 'ולא ראה עמל בישראל') שהצדיקים גם אם הם מקיימים מצוות בעמל רב, וכל עיסוקם בתורה, אינם חשים ב'עמל', אלא אדרבה; מרוב חשקם לתורה ולמצוות, הם מרגישים כאדם המשתעשע בשעשועיו, ואינו חש בכך שום עול וטרחה.

בואו ונראה כמה נכונים הדברים. בית פרטי היה לו, להגאון רבי ידידיה ינובסקי זצ"ל, בראשון לציון. בימיה הראשונים של 'ראשון', היה מוקף הבית הזה בשדות תבואה ופרדסים, כמלוא האופק. הבית היה פתוח מ-4 כיווני הרוח, ולכל צד נוף משלו.

אבל, לצדו האחד של הבית, היה בכל זאת 'נוף' אחר. היתה זו פינת הלימוד הפרטית של בעל-הבית, שם היה מונח בקביעות הסטנדר שלו, ושם היה מתנוועע במשך שעות רבות ביום, והיו נענועיו ליד הגמרא, כנענועיה של התבואה שצמחה ממש ליד הבית.

לאהבת התורה שלו לא היה גבול. המראה המלבב ביותר היה ביום שבת-קודש. "את סעודת הבוקר של שבת", כך מספרים הבנים שיחי', "היינו מסיימים בשעה מוקדמת למדי, בסביבות 10.30, כדרכם של יוצאי-ליטא".

נו, מה עושים עכשיו רוב-רובם של שלומי אמוני ישראל? - אחרי אכילת הטשולנט-של-שבת, הולכים לנוח קמעה, כל אחד כפי דרגתו, ומקיימים בכך מצוות עונג שבת. לא כן?

ומה עשה הגאון רבי ידידיה, זה שחלק ניכר מבניינה הרוחני של העיר ראשל"צ רשום על שמו ושם רעייתו הרבנית ע"ה? - מיד לאחר הסעודה, קם ממקומו, הלך אל המרפסת, פתח את הגמרא שהיתה מונחת כבר על הסטנדר, והתחיל ללמוד.

ולא קם ממקומו עד שעת מנחה. בימי הקיץ היה זה לימוד רצוף של 8 שעות, אם לא יותר. מי מבני-הבית שניסה לשכנעו שילך וינוח קמעה, כדי לקיים עונג שבת, נתקל בחיור, חיוך-של-עונג, שהתפשט על פניו של הגר", כאומר: היש לך עונג שבת גדול מזה? בהתפעלות נוראה

והיו השכנים מסביב מביטים בו, מבתיהם-שלהם, בהתפעלות נוראה. היתה זו אספקלריה מופלאה לאהבת תורה שאין כדוגמתה, שאין בה אלא שעשוע ותענוג.

אחד השכנים לא היה מסוגל לגרוע עין מהמחזה, ומדי שבת אפשר

היה לראות אותו עומד במרפסתו, ומביט, ומביט, ומביט, ואינו מש מהמראה.

כך במשך עשרות שנים. לישון בשבת?! מי העלה בכלל על הדעת?! וכשאהבה זו לתורה טבועה כל-כך בנפש, היא גְדֹלָה ומתפתחת במאוד ברבות השנים, וצועדת עם האדם עד זקנה ושיבה. כאשר העתיק רבי ידידיה את דירתו ועבר להתגורר ברמת אלחנן, הועתקה גם אהבת התורה יחד עימו, וקבעה את משכנה בדירתו.

גם בדירה זו היה לו מקום קבוע במרפסת, בו היה יושב ולומד במשך שעות, ליד הסטנדר. וגם כאן, עמדו השכנים והתבוננו בהתפעלות-רבתי בתלמיד חכם המופלג הזה, שלא התחשב בגילו המבוגר, וגם בהתקרבו לגיל 90, התנוועע כל העת ליד הסטנדר, ולא שעה לתחנוני בני ביתו והפצרותיהם, שביקשו שילך לנוח מעט, אלא ישב כל העת ולמד, ולמד, ולמד.

למד זאת מרבי חיים עוזר, שגם בשבתות היה עושה כדבר הזה, ומיד לאחר תפילת 'הנץ' עלה לעליית הגג ההיא, ולמד עד תפילת ערבית של מוצאי שבת. אחד הנכדים סיפר על השליחות שביצע מדי שבת, כאשר הסבתא, אשתו של רבי חיים עוזר, היתה שולחת איתו לבעלה שתי לחמניות וחתיכת דג, לסעודה שלישית... והוא-עצמו חזר הביתה רק במוצאי שבת.

פעם ניגש אליו אחד השכנים ואמר שקול הלימוד שלו מפריע לו מאוד... "אני עובד כל היום, ובהגיעי הביתה ברצוני ללכת לישון, והלימוד שלך מפריע לי", טען. רבי חיים עוזר ציית, והחל ללמוד בשקט.

"משיצא מרן מהרכב לאחר שהודה מאוד לנהג ובירך אותו באריכות כדרכו, נשאר הלה ועקב יחד עם בנו איך מרן צועד בשביל ביתו בצעדי המדודות... לפני שנכנס לביתו לפתע סובב עצמו וחזר אל הרכב..."

הג"ר יחיאל צוקר, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', על תיקון המידות כתנאי להצלחה בתורה במשנתו של מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל

"ומפדבר מתנה, וממתנה נחליאל" (במדבר כ"א, י"ט)

הגמרא בנדרים דף נה דורשת את הפסוקים הללו שבשירת הבאר, ואומרת שכיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל, תורה ניתנה לו במתנה שנאמר וממדבר מתנה, וכיון שניתנה לו במתנה נחלו א-ל שנאמר וממתנה נחליאל, וכיון שנחלו א-ל עולה לגדולה שנאמר ומנחליאל במות, ואם הגביה עצמו הקדוש ברוך הוא משפילו שנאמר ומבמות הגיא.

באר מים היא באר התורה, ישנה כאן שירה מיוחדת על קנייני התורה ועל כך אומרת התורה כיצד רוכשים תורה הלא התורה היא גבוהה מאוד ומי ישיגה, איך יצור אנוש קרוץ מחומר מלא תאוות ורצונות יוכל להשיג את אותה חמדה גנוזה שהקב"ה היה משתעשע בה עם מלאכי השרת?

מגלה התורה הקדושה שאמנם להשיג השגת השכל אי אפשר, אבל התורה ניתנת במתנה לעומד בתנאיה, ומי הוא העומד בתנאיה "ממדבר מתנה - כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל תורה ניתנה לו במתנה".

הבסיס לגדולה בתורה

דרכו של מרן הגרמ"י ליפקוביץ זצוק"ל היתה שכל אימת שהיה מדבר בשבח רבותיו הגדולים מהם קנה קנייני תורה ויראה, היה מדבר גם על מידותיהם הטובות, כשהיה מדבר אודות מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זי"ע, היה מספר איך היה צורת השיעור אצלו שהיה כולו קשוב לשאלות השומעים עד שהיה מחפש לראות אולי הוא טועה בדבריו ודוקא התלמיד שואל נכון, ואם היה בחור שהיה זקוק למילה טובה כשהיה משוחח עמו בענייני קדשים היה קורא בהתפעלות "אה, הנך מדבר כמו רבי ברוך בער בקדשים".

וכך כשסיפר על מה שראה אצל רבי חיים עוזר גרודזינסקי זי"ע סיפר שפעם כשנכנס אליו בשליחות רבו הגר"ש היימן זצ"ל, ראה את האחיעזר יושב בראש השולחן מסיבי ישבו כתבנים שהמתינו לכתוב עבורו תשובות בעניינים שונים והוא אומר בד בבד לכל אחד מה לכתוב, והוא עצמו היה עוסק ג"כ בכתיבה בשני נושאים שונים, שכן כידוע הגאונות העצומה שלו אפשרה לו לכתוב בו זמנית שתי תשובות שונות, האחת ביד ימין והשניה ביד שמאל.

סיפר מרן הגרמ"י זצ"ל שלידי רבי חיים עוזר עמדה אשה בוכייה

על כך שבעלה חולה ואין לה אפשרות להכניסו לביה"ח, וגם אותה שמע באותו זמן וענה לה בסבלנות גדולה, והיא במר ליבה המשיכה לטעון לו שוב ושוב, עד שאחד הגבאים רצה לדרוש ממנה שתצא מהמקום, כשהבחין בזה רבי חיים עוזר מנע ממנו בתוקף באומרו "הרי אשה שבורה היא!".

הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל סיפר שכשברחו לויילנא בזמן מלחמת העולם הראשונה, רצה מאוד להיכנס לרבי חיים עוזר. הוא ביקש מהממונה על הבית, רבה של קריניק הגאון רבי חזקיהו יוסף מיישקובסקי זצ"ל, שהורה לו לבא למחרת בשעה 11 בבוקר. מיד התיישב רבי יעקב ללמוד היטב את הסוגיא הראשונה של מסכת יבמות, חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהם... עם הראשונים, ברור היה לו שרבי חיים עוזר ישאל אותו על תלמודו וחייב הוא להיות בקי היטב בנלמד...

כשנכנס לגרר"ע שאל אותו שלוש שאלות א. האם יש לו איפה לאכול. ב. האם יש לו שמיכה לישון [איפה לישון לא שאל כי לאף אחד לא היה, הם היו ישנים על הספסלים בביהמ"ד אבל ללא שמיכה היה זה פיקוח נפש] ג. האם נעליו שלימות, משלא ענה על השאלה האחרונה ביקש שיראה לו את נעליו והוא התבייש להראות לו. בנובהרדוק אמר רבי יענקל'ה, היו אומרים על הנעלים "כולם אהובים כולם ברורים... וכולם פותחים את פיהם!..."

כשראה רבי חיים עוזר את מצב נעליו של הגר"י גלינסקי, הוציא כסף מכיסו ונתן לו שיקנה נעלים חדשות, אמר לו שדלתו פתוחה

Dirshu
דרשו ד' ועיון
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

תורמים לארגון 'אחינו' ומקבלים מת

3

תרום 25
למשך
סך כל התרומה

זקבל

סט 'מש

6 כרכים,

שו"ע דר

שו"ע דר

הכרך

ספר ז

שווי המתנה

2

תרום 24 ש"ח להודש
למשך 13 חודשים
סך כל התרומה 312 ש"ח

זקבל

סט 'משנה ברורה'

6 כרכים, כריכה קשה

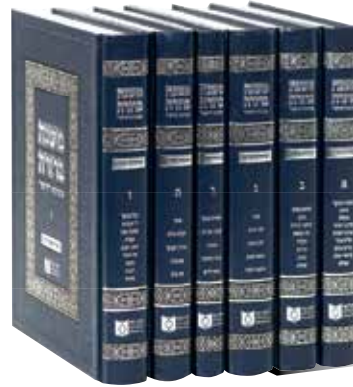
שו"ע דרשו' כרך י'

הכרך החדש!

ספר המפתח

שווי המתנה בחנויות 587 ₪

1

תרום 24 ש"ח להודש
למשך 13 חודשים
סך כל התרומה 312 ש"ח

זקבל

סט 'משנה ברורה'

6 כרכים, כריכה קשה

שו"ע דרשו' כרך ט'

ספר המפתח

שווי המתנה בחנויות 587 ₪

זרוע החיזוק של 'דרשו' זנורת ענק

של ספרים מארגון 'דרשו' ללא הגרלות וללא כוכביות

להצטרפות וקבלת המתנות
02-5609000
או
בנדריים פלוס

5

תרום 199 ש"ח
ניתן לפרוס עד 3 תשלומים

זקבל

שו"ע 'דרשו' כרך י'
הכרך החדש!

סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה מהדורת כיס

שווי המתנה בהגויות 381 ₪

4

תרום 25 ש"ח לחודש
למשך 13 חודשים
סך כל התרומה 325 ש"ח

זקבל

סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה מהדורת כיס

שו"ע 'דרשו' כרך ט'
שו"ע 'דרשו' כרך י'
הכרך החדש!

ספר המפתח

'דרש דוד' על התורה
3 כרכים

שווי המתנה בהגויות 606 ₪

3

ש"ח לחודש
15 חודשים
זומה 375 ש"ח

זקבל

גנה ברורה'
כריכה קשה

שו" כרך ט'
שו" כרך י'
החדש!

המפתח

בהגויות 686 ₪

"אחי הרב רבי ישעיה, התפרסם ברחבי תבל עקב הארגון המופלא 'מתנת חיים'. דומה שאין צורך לספר עליו. אך מה שפחות ידוע - שמאחורי 'מתנת חיים' עמד ארגון סודי לא ידוע ולא מוכר, שפעל מחוץ לאור הזרקורים"

החסדים הגדולים וה'קטנים' של הגה"צ הרב אברהם ישעיהו הבר זצ"ל

"ישלח מלאך" (במדבר כ, ט"ז)

וגם הדרך שאני עומד לעשות אינה ארוכה - אך הכובע שלך חדש ויפה, חבל שייהרס".

ההסבר ההגיוני כל-כך, התיישב על הלב, והשקית הועברה אל התלמיד - כאשר יחד עימה עובר גם המסר, שיהודי בר-לבב חושב על טובת זולתו לפני שחושב על טובת עצמו.

מעשה חסד אחד שלא ייודע לאיש בעולם

מנהגו היה להיענות לבקשת פונים, לגמול עמם חסד ולחתום להם ערבות להלוואותיהם - על אף שהיה מדובר על סכומים גדולים ביותר. לא אחת, כאשר הלווים לא שילמו את חובם, עמד הרב בחתימתו ושילם תחתיהם את החוב. אך למרות זאת לא חדל ממנהגו לחתום ערבויות.

פעם אמר לבנו: "הרי אין לי את האפשרות להלוות סכומים כאלה לאנשים. חתימת הערבות זו הדרך שלי לגמול חסדים ולגרום להלוואות בסכומי עתק".

הרב הבר חינך את צאצאיו ובני משפחתו למעשי חסד, וכה אמר להם בשם רבו הגאון רבי חיים פרידנלדר זצ"ל:

"יהודי חייב להשתדל להרבות בחסד - אך בכל יום יש לעשות לפחות מעשה חסד אחד, שלא ייודע לאיש בעולם, רק אתה והקדוש ברוך הוא תדעו עליו... בבחינת מאמר הכתוב (ישעיהו סד, ג): 'עין לא ראתה אלוקים זולתך'..."

איש חסד גדול, נמדד בחסדים הקטנים שעל פני החיים. הרב ישעיהו הבר זצ"ל, היה "איש חסד גדול". האיש היה גדול והחסד שלו היה ענק, בדמות ארגון ההצלחה הכביר שזכה להקים, דרכו העניק "מתנת חיים" למאות בני אדם, ובדמות היותו איש חינוך ועצה למאות ואלפי תלמידים.

אבל הטוב שבו ניכר דווקא בחסדים הקטנים והפעוטים. הטוב שלו לא ידע גבולות, ולא הבחין בין "חסד קטן" ל"חסד גדול". בכל מקום שהיה ובכל זמן, עסוק היה בלהיטיב עם הזולת - בכל דרך אפשרית. ההטבה שלו היתה תמידית וללא הרף. תמיד ניצב הכן, מוכן ומזומן, להיטיב. בכל מקום שראה בריות אשר ברא הקדוש ברוך הוא, כאילו המציא את עצמו אליהם וקרא להם: אני כאן, בשבילכם ולמענכם. הייפלא שהאיש הטוב הזה, שתדיר היה עסוק בטובות קטנות לזולת, נעשה לימים שליח ההשגחה העליונה לגמול עם הבריות את הטובה העצומה הזאת, של ארגון "מתנת חיים"?

וכאשר המעגל הענקי של אוהביו - מכריו וידידיו, תלמידיו וחניכיו, שכניו ובני משפחתו - ראה אותו מתפרסם בקצווי תבל כיושב ראש ומכונן הארגון, היו נענים ואומרים: הלא איש "החסד הגדול" הלזה, הוא-הוא איש "החסד הקטן", שגמל וגומל עימנו תמיד את הטובה והעזרה, העצה עם החינוך והמילה הטובה.

ההטבה הזאת, שהעולם נושא אליה את עינו בתודה ובהערצה אין קץ, היא זאת שמלווה אותנו זה שנים עלי דרך החיים. לספר את החסדים הקטנים של הרב הבר, זה לספר על כל יום ולילה מחייו. בכל זאת, ליקטנו פירורים קטנים - חלקיקים בודדים מן ה'פאזל' המרהיב של חייו - ואין לך אפילו אחד ממכריו שאינו יכול להוסיף כהנה וכהנה.

"הכובע שלך חדש ויפה, חבל שייהרס"

בצאתו מחתונה, ניגש אליו תלמיד ושאל אותו אם יש ברשותו שקית לעטוף בה את הכובע כהגנה מפני הגשם היורד. שלף הרב מכיס מעילו שקית עבה אשר נועדה במיוחד לכובעים, והושיטה לו בנעימות ובחיוך.

כמובן שהתלמיד חש אי נעימות לקחת מהרב את השקית שלו, אולם הרב הרגיעו והנעים לו את המתת: "הכובע שלי ממילא מיושן,

הרב הבר התחנן להמתין קצת, כדי שלא להשבית את השמחה

היה זה שלוש שנים לאחר השתלת הכליה.

הרב ערך בביתו שמחת 'שבת-שבע-ברכות' לאחת מבנות המדרשה 'נווה ירושלים' השוכנת בשכונתו. כשלושים וחמישה איש השתתפו בסעודה הרוממה, מבני משפחות החתן והכלה ובני משפחת הרב. בעיצומה של השמחה, בשעת סעודת השבת, הבחינה רעייתו לחדרתה בפניו החיוורות, עיניו המבריקות ושיניו הנוקשות של הרב הבר. לשאלתה, הרגיע אותה הרב הבר ולחש לה שאכן אינו חש בטוב, אבל אינו רוצה להפר את השמחה.

אולם מראהו לא בישר טובות, והוא נאות לפנות אל החדר הפנימי ולמדוד חום. מדחום הכספית הראה כי חומו טיפס ועלה לשלושים ותשע מעלות, שזה הוא חום הנחשב גבוה מאוד אצל מושלת כליה. מאחר וזהו מצב של פיקוח נפש, לא היתה להם ברירה אחרת כי אם להתפנות אל בית החולים בעיצומה של השבת.

הרב הבר התחנן להמתין קצת, כדי שלא להשבית את השמחה. רעייתו קראה אפוא לאחד הנוכחים, וביקשה ממנו לזרז את תהליכי הסעודה, בלי שהדבר יורגש ובלי לעורר פאניקה, כי עליהם לצאת בהקדם אל בית החולים.

לאחר מכן מינתה את אחת מבני משפחתה להיות אחראית על המשך השמחה ביום המחר, נתנה בידה הוראות ברורות לגבי הכל - ורק אז קראו לאנשי ארגון ההצלה 'החובש הר נוף', שייקחו את הרב אל בית החולים.

הפחד הגדול שקינן בליבם, היה הפחד שהגוף ידחה מתוכו את הכליה המושתלת - שזהו מצב המסוכן מאוד למושתלי כליה.

בהגיעם אל בית החולים, התברר כי פצע שנוצר - מחמת הסד שהיה קבוע ברגלו הנכה - הזדהם והוא המחולל עכשיו את המהומה. תוך זמן קצר התברר למרבה הדאגה, שהגוף אכן החל לייצר דחייה לכליה המושתלת - ועתה יש להתמודד עם המצב.

באותן שעות שכב הרב הבר חלוש ומיוסר, החום העולה טשטש אותו, צמרמורות תקפוהו והרגשתו הכללית היתה גרועה. רעייתו עמדה מול הרופאים, בניסיון לעשות כל מה שאפשר כדי להקל עליו. באותו זמן הבחינה בכך שהרב מוטרד ממשוהו. אחת לכמה דקות ניסה להציץ אל כיוון הכניסה לחדר המיון, והיה נראה שהוא תר אחר דבר מה. "אתה מחפש משהו?", שאלה. "מישהו אמור להגיע?"

"אבקש ממך", ענה לה מתוך חולשה וערפול - "אם את רואה שהגיע אחד מאנשי 'החובש הר נוף', קראי לו אליי".

למחרת בשבת קודש לקראת הצהריים, הבחינה רעייתו בשניים מאנשי 'החובש', וביקשה את אחד מהם לגשת אל הרב. "אני ישעיה הבר", הציג את עצמו, "אמש פיננו אותי לבית החולים הישר מאירוע 'שבע ברכות' המתקיים בביתנו. השארנו בבית עשרות אנשים דואגים שאינם יודעים מה קורה איתי. סליחה שאני מטריח אותך, אך אולי תוכל לגשת אלינו הביתה, ולספר שפגשתי אותי ושאינו מטופל היטב? אולי תוכל לספר להם שזיהו את החידק, וכעת אני מקבל אנטיביוטיקה דרך הווריד? האם תסכים להרגיע אותם

ולמסור בשמנו ברכת מזל טוב?"...

למרות הסבל והכאב, ליבו הרחב כאולם הוטרד ממצב האנשים אשר בבית. זה מה שהפריע את מנוחתו והפיג את שלווה נפשו. אנשים דואגים, משפחה מוטרדת ושמחה מושבתת, חייבים להודיע להם שהכול בסדר...

האיש אמר שהוא מתגורר אכן ברחוב סמוך, וכאשר נהג האמבולנס הנוכרי יביאו אל השכונה - הוא ירד בבית הרב הבר.

במוצאי שבת רווח לו לשמוע שאכן האיש הגיע אל הבית - בשעה שענן הדאגה ריחף והעיב על כולם.

"אני חוזר ברגעים אלו מ'הדסה' - בישר להם - "פגשתי את הרב הבר והוא ביקש למסור לכולם שהמצב שלו ב"ה בשליטה, הוא מרגיש טוב ומוסר לכולם דרישת שלום חמה".

את תחושת ההקלה שפשטה במקום, אי אפשר לתאר. דברי החובש היו כעין החיאה לשמחת החתן והכלה. רק לאחריהם חזר האירוע להיות שלם.

אחר הצהריים באותה השבת, כאשר הרב הבר החל להרגיש יותר טוב ב"ה, התיישב על מיטתו והחל מונה את חסדי השם המרובים שליוו אותו ביום האחרון:

"ברוך ה' שהגענו בזמן. הודו לה' שזה קרה בדיוק בשבת שבה חמי וחמתי הגיעו להתארח אצלנו - כך הילדים לא נותרו לבדם. ברוך ה' שהצלחנו להמתין עד שסיימו החוגגים את סעודת ליל השבת, בלי לעורר בהלה מיותרת. ברוך ה' שהרופאים כל כך קשובים לצרכי. ברוך ה' שאנשי 'החובש' הגיעו ל'הדסה' וכך יש בביתנו שמחה ולא עצב" - על כל כך הרבה דברים מצא להודות - בתוך הקושי, הפחד והבהלה, שהיו אז מנת חלקו...

מעלית החסד

בשכונת 'הר נוף', הבנויה על צלע ההר, ישנם רחובות גבוהים ורחובות נמוכים יותר. מנהג מקובל - שאנשים הרוצים להגיע לרחוב מקביל, הגבוה או הנמוך יותר, נכנסים אל אחד הבניינים ועולים או יורדים במעלית הבניין.

כמוכן, הדבר הינו מטרד לדיירי הבניין - שלפעמים זה מעכב אותם, וגם מוסיף על העלות הכספית החודשית של השימוש במעלית. ישנים בניינים שהתקינו מפתח להזמנת המעלית, כך שמי שאינו דייר בבניין - לא יוכל להזמין את המעלית.

בבניין שבו גר הרב הבר, הוא התנגד לכך. בכל אספת דיירים ביקש: "זה עשוי להיות חסד עם אנשים זקנים וחולים. ייתכן שילד שישתמש במעלית יוכל ללמוד ב'חידר' טוב יותר. ומה אנחנו כבר מפסידים? כמה דקות של עיכוב? עוד כמה שקלים?" בדבריו אף הציע לשלם מכיסו את ההוצאה העודפת. כך ביקש לבטל את המפתח.

נתקבלה בקשתו - והדיירים הבינו את נחיצות העניין והחליפו את הזמנת המעלית על ידי מפתח, בלחצנים רגילים.

בשכונות לרחוב שבו התגורר הרב הבר, התגוררו שתי אחיות אשר לידו בנות למזל טוב במהלך שבוע אחד.

שני הגיסים, האברכים בעלי השמחה, התכוננו לקראת שבת עמוסה באורחים, שיגיעו מרחבי הארץ לרגל השמחה הכפולה במשפחה. כאשר נודע הדבר לרב, לא הסתפק באמירת "מזל טוב" - אלא תיכף ומיד הבחין בעומס הרובץ על שני המארחים הצעירים, אשר בנוסף לשמחה השוררת במעונם, על כך הכרוך בה, עליהם להכין מזון בשפע רב. נחלץ אפוא לעזרתם, הגיע אליהם להציע את עזרתו ומיד הפשיל שרוולים והחל לקלף ולסייע, כיד ה' הטובה עליו.

הופיע במטבח עם שני סירי קייטרינג' ענקיים

רבים ממכריו שערכו שמחות, מספרים איך הופיע לעזרתם בהכנת השמחה.

כך כאשר אחד מידידיו הקרובים ערך שמחה, הודיעו הרב הבר שהוא עומד להכין את תבשיל החמין. הידיד - שידע עד כמה עמוסות שעותיו של הרב הבר - ניסה למחות ולסרב באי נעימות, אך הרב הבר אמר בהחלטיות כי מנוי וגמור אצלו להכין את החמין. לקראת ערב שבת, הופיע במטבח עם שני סירי קייטרינג' ענקיים, כאלה שרגילים להשתמש בהם באולמות - והחל בהכנת שני סירי חמין בשפע רב. בעל השמחה ניסה להניאו מלהכין כמות כזאת, שלא היתה נצרכת כלל, אך הרב אמר לו: "לפעמים קורה שתבשיל החמין נחרך ונשרף, ואז יש עוגמת נפש. נכין בשפע ולאחר מכן כבר נמצא מה לעשות עם מה שישאר".

היה זה מפעים לראות את מחשבתו המרחיקה לכת: מפני החשש, פן ייחרך התבשיל, טרח להכין כמות כפולה.

בסופו של דבר הספיק סיר חמין אחד עבור משתתפי השמחה. במוצאי השבת עלה לרב רעיון: "הרי מחר, ביום ראשון, חל צום עשרה בטבת. הבחורים מחפשים לאכול בלילה כזה שלפני צום. הבה נביא אל הישיבה את הקדרה, והחבר'ה ייהנו מתכולתה ויהיה להם יותר קל לצום".

כך הלך מהטבה אל הטבה, כדרכו תמיד כל הימים...

בסיומו של פרק זה, נצטט דברים שכתב אחיו של הרב, הרב הגאון ר' אהרן הבר:

"אחי הרב רבי ישעיה, התפרסם ברחבי תבל עקב הארגון המופלא 'מתנת חיים'. דומה שאין צורך לספר עליו. אך מה שפחות ידוע - שמאחורי 'מתנת חיים' עמד ארגון סודי, לא ידוע ולא מוכר, שפעל מחוץ לאור הזרקורים: ארגון 'לב ישעיהו'.

"במשך כל השנים היה אחי הרב כתובת לכל מיני וסוגי הצרות של כל מיני וסוגי האנשים: החל ממעוכבי שידוך, או כאלה שאינם מעוכבים אבל צריכים הדרכה בנבכי הענין, המשך בעשרות או מאות זוגות מעוכבי ילדים, שמצאו בו כתובת להתמצא בנבכי הצרה - וכמובן יעוץ רפואי על הדרך בתחומים שלא היה אמור להבין בהם, לכאורה.

"מה היה הבסיס של כל זה? תחת איזהו כותרת הוקם הארגון הסודי הזה?

"הסוד הוא: אכפתיות!"

"מישהו חי כאן על ידי וגם לו יש לב. מעניין מאוד מה הוא מרגיש... "אספר זיכרון רחוק שנשאר לי מימי ילדותי: התארחתי בשבת בביתו של אחי. להתארח במעונו בשבת זה היה תענוג גדול ביותר. תבררו בסמינר 'נווה ירושלים', אצל מאות הבנות שעברו עיצוב רוחני בסעודות שבת וחג על השולחן הטעים הזה...

"ובכן, בבוקר בעת התפילה בבית הכנסת, כשהחזן ירד לפני התיבה והכריז 'שוכן עד' - הרבה מהמתפללים לא הדביקו עדיין את הקצב, ועסקו בצמצום הפער שבינם לבין החזן. כשהחל לשורר ניגון על פיזט 'א-ל אדון על כל המעשים' - לא היה מענה מהקהל והוא שורר כמעט לבדו.

"אני ישבתי ליד אחי והנה אני שומע אותו מזמזם את הניגון בקול רם, למרות שגם הוא עדיין לא אחז עם החזן.

"הבנתי מיד: הוא שם לב למבוכה של החזן, כאילו אף אחד לא משתתף עימו, וכדי לתת לו תחושה טובה - הראה לו 'כאילו' הציבור איתו. "מה נדרש בשביל כך? רק שימת לב ויכולת להרגיש מה חווה האיש האחר.

"אם יש לך מהתכונה הזו, ההמשך כבר קל. "זה לטעמי היה האח הפלאי שלי: לב ענק, שידע להרגיש באמת את כל מי שעמד מולו. זו הסיבה שהאהבה אליו חוצה מגזרים בצורה מדהימה שאין לה אח ורע. כי לא רק שהוא פתר לכמה מאות אנשים את צרתם, אלא הוא נגע בלבבות של כל מי שפגש בו, ולו לדקות ספורות.

"מה היה הדבר שגרם להקמת הארגון המופלא 'מתנת חיים' - ארגון שהצליח נגד כל היגיון להסביר לאנשים כמה קל להציל חיי אדם, וכמה סיפוק יש לתורם הכלייה? "כולם יודעים לספר, שהרב הבר חלה ונזקק לטיפול דיאליזה ומשם הכול התחיל.

"אבל היו לצערנו חולי כליות רבים בעבר, גם הם הוצרכו לטיפול דיאליזה, ולא באו לידי כך.

"ההבדל הוא, שכאשר אחי הרב שכב בטיפול הדיאליזה, הוא הביט סביבו וראה שלידו נמצא מישהו המוטל גם הוא בסבל הזה, ומאוד מעניין מה עובר עליו - ולא רק מה עובר עליי בעצמי. כאשר ב"ה נמצא המזור למחלה שלי, עדיין מטריד אותי מה יהיה עם פלוני שהיה לידי, איך הוא יצא משם בריא.

"אכפתיות מהזולת. זו הנקודה העיקרית. כל השאר הם פירות ותוצאות של אותה אכפתיות.

"הארגון המופלא 'מתנת חיים' ימשיך ביתר שאת בעז"ה! אבל מי ימשיך את ארגון 'לב ישעיהו'?

"מי ישים לב למצב רוחם של הסובבים, מי ינחם נערים צעירים במצוקותיהם, מי יאזין לרחשי ליבם של הבחורים המבוגרים, מי ידריך זוגות הצועדים בשביל הגישה לחיים, מי ינתב את אלו שהסתבכו בנפתולי החיים?

"החסר הזה עצום. אין ברירה, זה מוטל על כולנו!"

"החסר הזה עצום. אין ברירה, זה מוטל על כולנו!"

"החסר הזה עצום. אין ברירה, זה מוטל על כולנו!"

"החסר הזה עצום. אין ברירה, זה מוטל על כולנו!"

"החסר הזה עצום. אין ברירה, זה מוטל על כולנו!"

"החסר הזה עצום. אין ברירה, זה מוטל על כולנו!"

(מתוך הספר 'הרב הבר')

בעיצומה של המערכה, כשהיה נדמה לכולם שהמערכה מסתיימת בחוסר הצלחה, זכורני כיצד מרן הגרא"מ שך זצ"ל נכנס להיכל הישיבה, ואני שישבתי בסדרים בצידו הימני של ההיכל סמוך למקומו, השתוממתי לראות כיצד נכנס לבית המדרש ומתרפק בכזו חביבות על הגמרא. הוא אמר בהתרגשות: "אה! ממש גן עדן!... אה! ממש גן עדן!..."

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

זצ"ל. הוא היה שקדן ובקי גדול במכמני התורה, אך מעולם לא רצה להתעטר בכתרה של תורה בשום משרה כל שהיא, ישב בקרן זזית ולמד תורה לשמה. הוא חיבר חיבור נפלא בשם 'שאלת שלום', בו נוכחים מעט בהיקף ובגדלות שזכה להם.

ביום מן הימים התלויתי פעם לאמי הצדקנית ע"ה כשהוצרכה לבוא לטיפול אצל ד"ר ליפו, רופא נודע ובעל שם במומחיותו הרבה לטיפול בכלי הדם, שם היו מחכים מטופלים רבים. כשבאנו היה תור ארוך של כארבעים איש שחיכו בשביל טיפול של חמש דקות. בידי המבורכות הצליח להציל רגליים של המוני אנשים.

בחדר ההמתנה ישב רבי שלום רבינוביץ, שהיה למוד סבל. היו לו רגליים נפוחות, כאובות ומיסרות. שמעתי אותו מתאנח באנחות קורעות לב מידי פעם. ניגשתי אליו ואמרתי לו: "רבי שלום אולי נשוחח מעט בדברי תורה", והוא נענה בחיוב להצעה.

והנה, הלא יאומן קרה. מיד כאשר התחלנו לשוחח בדברי תורה, מיד וללא השתהות הוא התלהט וחיך חיוך רחב, והחל להשמיע חידושים וחיידודים נפלאים, פיו הפיקו מרגליות. בבקאות הגדולה בהלכות ובאגדות, הוא חרו דברי הלכה ודברי דרוש ומדרש עם גמרות שונות, והיו הדברים שמחים וערבים, וכך שוחח בדברי תורה

אמר ריש לקיש, אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר 'זאת התורה אדם כי ימות באוהל' שבת פג: קשר חזק ואמיץ שרר בין רבינו מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, למרן ה'חזון איש' זצ"ל, ובשל כך זכה לשמוע לא אחת גילויים מפליאים מפי קודשו. באחת הפעמים אמר לו ה'חזון איש' ביטוי מבהיל: "מיום שמלאו לי שמונה עשרה שנה למדתי תורה מתוך יסורים עצומים..."

ה'חזון איש' עצמו כתב כך לאחד מידידיו: "בהיותי שבור ורצון כל הימים ולא זכיתי לשום עונג מתענוגי החיים, נוסף לכאב הגוף ושבירתו כל הימים. העונג היחידי הוא לי לעשות רצון קוני, ואין לי צער יותר גמור מכישלון בעוון" (אגרות חזון איש חלק א, קנג). מאידך גיסא, אמר הרב וואזנר, למרות זאת תמיד הוא הקרין שמחת חיים עצומה, מין אושר עילאי ובלתי מוסבר. אין זה אלא מפאת שהטמין את עצמו בתורה שהשכיחה ממנו את צרותיו הקשות מנשוא; חולי, עקרות ויסורים שונים.

בזמן לימודי בישיבת פוניבז', התנהלה על ידי היהדות החרדית מערכה קשה למען קדושת ישראל. מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל עמד בראש המערכה וניהל מלחמת חרמה בעוז ובגאון כנגד פורצי גדר. כדרכו הוא נטל על כתפיו את מלוא האחריות, ומטבע הדברים ספג את מרבית החיצים.

בעיצומה של המערכה, כשהיה נדמה לכולם שהמערכה מסתיימת בחוסר הצלחה, זכורני כיצד מרן זצ"ל נכנס להיכל הישיבה, ואני שישבתי בסדרים בצידו הימני של ההיכל סמוך למקומו, השתוממתי לראות כיצד נכנס לבית המדרש ומתרפק בכזו חביבות על הגמרא. הוא אמר בהתרגשות: "אה! ממש גן עדן!... אה! ממש גן עדן!..."

הרב שך החל ללמוד בחשק ובהתלהבות כאילו הכל מתנהל למישרין! "אין פרץ ואין יוצאת ואין צווחה ברחובותנו", כאילו לא מתנהלת כעת מערכת קודש! אין מלחמת חרמה בחוץ!

החיים האמיתיים שלו הסתכמו כאן, מול הסטנדר, בד' אמות של תורה!

אספר לכם סיפור אמיתי: הכרתי בירושלים יהודי תלמיד חכם עצום צנוע ומעלי, מנקיי הדעת שבירושלים, הגאון רבי שלום רבינוביץ

עם כל היסורים והכאבים עד הגיע תורו.

קהל הממתנינים היו מגוון רחב של אנשים, חלקם רחוקים משמירת התורה והמצוות. זכורני כיצד עמדו משתוממים מול המחזה המדהים. כיצד התורה מסוגלת להשכיח מהאדם את כל מועקותיו וצרותיו, ולהפיח רוח של חיים ושל שמחה גם במדוכא ביסורים!

הצדקת הדין של ה'רוגוטשובער'

עדות מרטיטה משנות עלומיו, השתמרה בזכרונו של הגאון רבי חיים קרייזוירט זצ"ל, רבה של אנטוורפן.

רבי חיים סיפר שבבחרותו נודע לו באחד הימים כי גאון הגאונים ה'רוגוטשובער' - רבי יוסף רוזין זצ"ל, מתעתד לעבור ברכבת דרך העיר קראקא בדרכו לוינה בירת אוסטריה. מטרת נסיעתו היתה לדרוש שם ברופאים עקב מחלה קשה שפקדה אותו. רבי חיים לא חשב פעמיים, לווה סכום כסף, וביקש שידעו להוריו שהוא מתעכב למספר ימים. מיד עלה לרכבת והתלווה אל ה'רוגוטשובער' עד לגבולות המדינה, שם הוא נאלץ לקטוע את נסיעתו ולא להמשיך עד וינה, משום שלא היתה בידו אשרת כניסה לאוסטריה.

רבי חיים ציין תמיד, שה'רוגוטשובער' היה ה'גדול' הראשון מבין הגדולים שזכה להכיר בחייו, והותיר עליו חותם עז ורושם מיוחד במינו. ובפרט זכור היה כי פניו של ה'רוגוטשובער' היו זוהרים כשל מלאך.

באותה נסיעה התלווה אל ה'רוגוטשובער', גם הגאון רבי מנחם צבי אייזנשטאט זצ"ל, חתנו של הגאון רבי יוסף נחמיה קורניצר זצ"ל רבה של קראקא, וכשראה רבי מנחם צבי שה'רוגוטשובער' מתפתל ביסוריו, רצה לבדח את דעתו, ואמר לו כך: "נדמה לי שהיסורים באמת כבר עברו מכם, אלא שמפני זכרוכם הפנומנאלי והמוחשי הינכם זוכרים את היסורים שהיו לכם קודם, והינכם חשים אותם כאילו היסורים קיימים כעת ממש, בעוד שבאמת הם כבר עברו קודם..."

ה'רוגוטשובער' ביטל את הדברים. אך תוך כדי שיחה הוא התבטא דבר מבהיל: "יודע אתה למה יסורי התופת באים עלי ומציקים לי? כיון שמיום עמדי על דעתי התמקדתי בדברי הרמב"ם ולקחתיו כמורה דרכי בדרך הלימוד, אותו דייקא ולא אחר, וכיון שכמעט לא עסקתי בדברי שאר הראשונים, מלבד רש"י ותוס', לכן באו עלי היסורים הללו".

ואז הוסיף ה'רוגוטשובער' ואמר: "ואם אכן זוהי הסיבה ואין זולתה, מקבל אני על עצמי את היסורים הללו באהבה! משום שהרגשתי בשיטת הלימוד של הרמב"ם שהיא תואמת את תכונותי, ורק דרכה אוכל לעלות ולהתעלות... שוים לי כל היסורים הללו ובלבד שיכולתי להתעלות כראוי בתורה!"
נורא ואיום!

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

המשך מעמוד 5 | הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א

כי הרי הספרים שלו נשארו בנתניה, ולמרות שהוא לקח עמו כמה ספרים למירון, זה לא הספיק כדי לכתוב כאלו תשובות הלכתיות סבוכות. את הכל הוא זכר בעל פה.

רבה של מירון זצ"ל היה מספר, שבאותם ימים שהרבי היה במירון, היו דופקים על דלת ביתו בתדירות גבוהה לשאול אם יש לו ספר פלוני, כי הרבי מחפש את הספר הזה, חלק מהספרים אכן השאיל הרבי מהרב של מירון, אבל את הרוב הוא זכר בעל פה מתוך ספרי שו"ת נדירים וכדו'.

אבא חשב בינו ובין עצמו, שזה הרי לא חופש, הרבי נסע למירון כדי לנוח, ובמקום זאת הוא ממשיך להכין כאלו תשובות הלכתיות שמצריכות ממנו מאמץ וריכוז רב.

הרבי מיד תפס את מחשבתו של אבא ואמר לו: "אני נמצא כאן במירון, בא יהודי ושואל אותי שאלה, מה אני אמור לומר? שאני בחופש? עכשיו אין תורה חלילה וחס? מה זה משנה איפה נמצאים, תשובות בהלכה צריך לענות בכל מקום ובכל זמן".

ואכן, בספר 'דברי יציב' מופיעות חמש תשובות שנכתבו במירון באותה ה'חופשה'...

אחרי שנכנסה אליו כזאת משלחת של חשובי הקהל והוא סירב להצעה, אמר הרבי לאבי מורי: "מה הם רוצים ממני? הרי להתפלל אצטרך גם ב'דאטשה', בחופש. גם ללמוד תורה אצטרך. אז מה אני מרוויח מהחופש הזה? שאם יבוא יהודי מסכן שמתמודד עם קושי גדול, וידפוק על דלת ביתי כדי לזכות באוזן קשבת ובלב שומע, יגידו לו שאי אפשר כי הרבי נסע לחופש... מותר לעשות דבר כזה?".

פעם אחת, כשהוא היה מותש באופן מיוחד הצליחו לשכנע אותו, והרבי הסכים לנסוע לנופש במירון. למחרת היום, כשאבי מורי שב מהישיבה אחרי שמסר שם שיעור, דפקו על דלת ביתנו ואמרו שהרבי מבקש שישאלו את 'ר' אלה' - כך הוא היה מכנה את אבי - אם הוא יכול לבוא למירון. אבא מיד הבין מה הרבי רוצה ממנו, סביר להניח שהוא בדיוק התחיל להכין 'תשובה' חדשה בהלכה והוא רוצה שאבי ינסח אותה, כדרכו בקודש. הוא מיד ארז כמה דברים ויצא למירון.

אבא סיפר לי, שכשהוא הגיע למירון הוא היה המום. הרבי המתין לו עם תשובה הלכתית סבוכה שהוא חשב עליה במירון ועכשיו רצה לכתוב אותה. הוא הכתיב לאבא את התשובה תוך שהוא מצטט לשונות של ספרי הפוסקים, ראשונים ואחרונים, וכל זה בעל פה,

מספרים שפעם בא אחד למרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל וסיפר לו בהתפעלות שראה מכשיר טלפון וממש פלא הוא מדברים בחיפה ושומעים בירושלים, ואמר לו הגרי"ז זצ"ל, יש לי התפעלות זו כבר מזמן שהרי אתה יושב ממולי ומדבר ואני שומע, איך זה!?

הטבע הסובב אותנו זועק בורא עולם!

הרב בנימין בירנצוויג

"לא מקום ירע ותאנה וגפן ורמון ומים אין לשתות" (במדבר כ, ה')

תלונתם של בני ישראל על כך שהקב"ה העלה אותם ממצרים למקום רעב וצמא היא תמוהה מאד, שהרי זכו בני ישראל לאכול מן יום יום עם כל הניסים שהתרחשו בו, ואף זכו לבארה של מרים שהלך איתם לכל מקום, ואיך שייך להתלונן "ולמה העליתנו מארץ מצרים להביא אותנו אל המקום הרע הזה?" הרבנו בחיי עומד על קושיא זו, ומבאר, שתלונתם של בני ישראל היתה על כך שהם חיים בניסים, האוכל והמים הכל מגיע אליהם בדרך נס, וזה תלוי במעשיהם לטוב או לרע, ורצונם לחיות ככל העמים שיש להם אוכל ומים באופן טבעי ולא תלוי בנס ובמעשיהם. וענין זה שכל האוכל והמים הגיע אליהם בדרך נס כתב הרבנו בחיי, בשביל לחזק בהם מידת האמונה והבטחון בבורא עולם שהכל ממנו, ובזה נכשלו.

הוא ראה בטבע הסובב אותנו אמונה חיה, סיפר ר' שולם שבדרון זצ"ל שכמה חודשים לאחר שהתחיל להיות משגיח בפוניבו ראה שהוא שמח מאד, ושאלוהו לפשר הדבר והסביר, שבמיר בליטא כמעט ולא נתנו מלגה וחיו בנס, ואז הרגיש וחי אמונה, הוא התבטא 'שהעסק שלי היה אמונה ומה התפרנס', אבל כשבא הרב מפוניבו להציע לו את המשרה של משגיח בישיבה, והרי שמע שיש לו כסף ונכסים, נכנס לעצב וחשב מה יהיה עם האמונה אם כל חודש תכנס משכורת קבועה?? יהי חסר לו בחיות באמונה, הוא יתחיל להתרגל לזה שהמשכורת זה מידי בשר ודם! והנה כבר שמונה חודשים שהוא מכהן כמשגיח בפוניבו ולא נתנו עדיין משכורת וכל משכורת היא מאמונה כמו בליטא. זה נקרא לחיות אמונה גם בדברים שנראים טבעי ממש.

משפט קצר של שתי מילים! נתן בי הבזק אדיר של מהות האמונה, ועד כמה אנחנו רחוקים מלהבינה ולהשכילה לתוך טבע חיינו. כשמרן ר' אהרון לייב זצ"ל היה בגיל 104, כששכב בתקופת מחלתו האחרונה בבית החולים, באחת הפעמים כשמצבו הטוב לפליאת כל הרופאים וכלל ישראל בזכות התפילות הרבות שנאמרו לרפואתו, כשהוא פקח את עיניו אמר לו הרופא שטיפל בו: 'הרב חי בנס!' מיד ענה לו ר' אהרון לייב בשנינות אופיינית: 'גם אתה!'

משפט זה דובר אז בכל העולם היהודי, וגם בי הוא הכה! לאמור

ואפשר להוסיף, שטעותם היתה בזה שחשבו שיש דבר המגיע בדרך נס ויש המגיע כביכול בדרך הטבע, והאמת היא כמו שכתב מרנא החזו"א בספר אמונה ובטחון שאין חילוק בין נס לטבע אלא ורק בדבר אחד והוא שטבע הוא הרצון היותר תמידי של הקב"ה. וכמו שכתב המשגיח הגה"צ ר' אליהו לאפיאן זצ"ל בספרו לב אליהו (פר' וירא) והנה נשתרבו טעות נורא אצל המון העם אשר יחשבו כי מסר ח"ו הקב"ה הנהגת העולם לשליח הנקרא טבע וכבר צווחו ע"ז קמאי דקמאי. והנכון הוא שכך עלה ברצונו יתב' בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ' להנהיג את העולם בחוקים תמידיים שלא ישנו סדרם וכשם שהארץ לעולם עומדת כך הם כל הברואים הארציים התלויים בארץ וכן הדבר גם במערכת השמים והגלגלים והשמש והירח וכל כוכבי אור כי גם הם חומריים כלומר דברים שיש בהם ממש וכולם ביחד נקראים טבע אבל אין הטבע בריאה כלל אלא חוק תמידי שבו מנהיג הקב"ה את העולם ותו לא מידי.

הקב"ה עשה להם ניסים שלא בדרך הטבע כדי שמזה ישכילו ויבנו שהכל מאתו יתברך וגם הטבע הוא רצונו יתברך ומגיע לפי מעשי בני האדם, ובזה נכשלו וטעו.

המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה איש האמונה, הוא חי אמונה

58 יתומים

נישאים בתמוז

מחן ראש הישיבה הגר"ד כהן שליט"א:

כל התורמים סך 580 ₪ ל-58 יתומים
שמתחתנים בתמוז תשפ"ג ועושים
נחת רוח בשמים,

מידה כנגד מידה -

יזכו שיהיה להם נחת רוח
מכל צד

וסיעתא דשמיא
בחינוך ה

לתרומות עבור 58 יתומים המתחתנים בחודש
תמוז - קרן מס' 10880

(הכסף מתחלק בין כולם לפי הצרכים - לפי הוראות הרבנים)

ח יהודית
אצאיהם,
מזופלאה
"ילדים"

217 כ א

מרן הגר"ד כהן שליט"א
חותם על הברכה לתורמים

בכל תרומה יש לציין עבור קרן 10880

1800-39-47-47

ולאחר מכן רכישת הרכב בפועל דבר שבא לאחר טרדות ועלה לו כסף. לא היה עדיף לשמוח מלכתחילה במה שנתן לו הקב"ה???".

לקראת סיום דבריו, מזכיר הרבי שליט"א את דברי חז"ל במדרש שמסביר מי נקרא רשע, מי שרואה את השמש זורחת ולא אומר את ברכת 'יוצר אור', ומי שרואה את השמש שוקעת ולא מברך 'בורא חושך'.

אומר הרבי שליט"א: "המדרש הזה אינו מובן. ברור הדבר שכל יהודי צריך לברך כל בוקר 'יוצר אור', ומדי ערב לומר 'המעריב ערבים', ובודאי שמי שאינו עושה זאת אינו נוהג כשורה.

"אבל אני רוצה להבין, חז"ל לא מצאו דוגמה אחרת לרשע אלא רק מי שלא אומר 'יוצר אור'? יש הרי אינספור בעיות גדולות יותר, עבירות חמורות שבחמורות, מה מיוחד דווקא בברכות האלו שמי שאינו אומר אותם 'זוכה' להגדרה הזאת של 'רשע'?"

"אלא התשובה היא שאדם כזה הוא רשע כלפי עצמו. אפשר להיות רשע כלפי הקב"ה רח"ל, אפשר להיות רשע כלפי אנשים אחרים חלילה וחלילה, אבל יש אדם שהוא רשע כלפי עצמו. השמש זורחת ואתה לא שמח ומברך על כך? למה אתה עושה את זה לעצמך? אם אתה לא יודע לשמוח ולהודות בזה שהשמש זורחת ובה שהיא שוקעת, אתה סובל מבעיה קשה מאוד, לעולם לא תהיה שמח ולא תהיה מרוצה, כי את הטובות הבסיסיות ביותר שיש לך, אינך יודע להעריך!"

"פעם אמר לי יהודי ניצול שואה, הרה"ח ר' שלום אלטר מארק ז"ל, שהוא רואה אנשים שכל כך מתאמצים לראות נחת מהילדים. הם מתוסכלים מאוד מזה שהילדים שלהם לא יצאו מוצלחים מספיק, או שהחינוך שלהם לא היה מושלם.

"הרי יש לזה עצה מאוד פשוטה", הוא אומר, "אפשר להסתכל על השכן, לראות שהוא ב"ה זכה לילדים יותר מוצלחים, ולשמוח! איזה יופי! יש לו כאלו ילדים טובים ומוצלחים! אין צורך להגביל את ההנאה מילדים מוצלחים דווקא אם הם הילדים שלך, גם אם הם רק הילדים של השכן זאת סיבה מספיק טובה לשמוח ולרוות מהם נחת!!!"

"יעזור ה', שנזכה כולנו לראות רוב נחת מהילדים שלנו, ומהילדים של כל מי שסובב אותנו, ונזכה להכיר טובה ולהתרחק עד מאוד מכל מה שנוגע באפס קצה המידה הרעה של כפיות טובה רח"ל, ונזכה כולנו לראות בטוב ירושלים, אמן כן יהי רצון".

ומצפים לישועה, אבל זאת לא סיבה להצטער על עצם העובדה שיש לו בית ומשפחה, או להימנע מלשמוח על כך".

"פעמים רבות", מסביר הרבי, "השאלה של השמחה והסיפוק תלויה בנקודת מבט וצורת הסתכלות. לפני כמה שנים היה אחד מתושבי השכונה, יהודי יקר שיש לנו קשר עמו, שקנה מכונת חדשה, והוא היה מאוד מאושר. אחרי שנים שהוא שאף לכך, ב"ה השיגה ידו והוא קנה מכונתית.

"כעבור תקופה בעת שצעדתי לבית המדרש, עברתי על יד תחנת האוטובוס הסמוכה לביתי, והיהודי הזה בירך אותי לשלום, והבנתי שהוא עומד וממתין לאוטובוס. אחרי כמה ימים שוב עברתי באותה שעה, ושוב ראיתי אותו שם.

"שאלתי אותו האם אירע חלילה דבר מה, איזה נזק חמור למכונתית שלו, או אולי תפס אותו שוטר על עבירת תנועה ושלל את רשיונו? הוא השיב לפי בפשטות, שהוא מכר את הרכב. נבהלתי שאולי מצבו הכספי הורע, אבל הוא שוב הרגיע ואמר שלא אירע דבר: 'הכל בסדר גמור', הוא אמר, 'אבל הגעתי למסקנה שלא טוב היות האדם נוסע לבדו ברכב' כי זה מבזבז זמן יקר וגורם להרבה כאב ראש..."

"לתמיהתי הסביר לי, שמאחר והאזור בו אנו מתגוררים עמוס למדי, הוא נתקע מדי יום בפקקים, מאבד זמן יקר. בזמן שהוא בפקק אינו יכול לעיין בספר ובוודאי שלא לנמנם, וכשהוא מגיע למחוז חפצו עליו לחפש חניה, משימה מורכבת בפני עצמה באזורים עמוסים.

"לכן הוא פשוט החליט למכור את האוטו ולחזור לתחבורה הציבורית: 'כך אני יכול לישון באוטובוס, אני פותח ספר ולומד, אין צורך לחפש חניה, ואם יש פקק אני יורד תחנה אחת או שתי תחנות קודם וצועד רגלית הביתה, ברבע מהזמן שהיה לוקח לי להגיע עם האוטובוס.

"בנוסף, כשהיה לי רכב, הייתי צריך להקדיש מדי פעם שעה כדי לצעוד רגלית לצורך בריאות הגוף והנפש, ועכשיו אני ממילא צועד מהכא להתם, ואין צורך להקדיש לכך זמן מיוחד."

"אותו יהודי שעד לפני כמה חודשים היה מרגיש כל בוקר עצב רב ותסכול עמוק, על כך שהוא נוסע בתחבורה הציבורית, פתאום עולה לאוטובוס כמעט בצעדים של ריקוד. הוא שמח בתחבורה הציבורית, טוב לו באוטובוס. למה? כי נקודת המבט שלו השתנתה. 'וכאן הבן שואל: האם כדי להגיע להבנה הזאת, הוא היה חייב להיכנס לכל העניין של שנים ארוכות שבהן חלם על רכישת רכב ומכירתו,

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

שבת, לפני כניסת השבת, לבעליהן של עשרות חנויות שעל הכביש הראשי. היו סוחרים שכבר נמצאו בשלבי הסגירה האחרונים, ועם בואו של הרב ינובסקי הזדרזו ונעלו את החנות; והיו כאלה שבואו הזכיר להם את כניסת השבת, והם הבטיחו שעוד מעט-קט הם סוגרים. וכך היה. אף אחד לא יכול היה לעמוד למול חיובו שובה-הלב...

(מתוך הספר 'שבת בשמחה')

לא עברו ימים ספורים והאיש ההוא נעקץ בפרדסו... לא יפלא אפוא שגם רבי ידידיה היה ספוג כל-כולו באהבת-אמת לתורה. לומדי השיעורים שלו בראשל"צ, שהיו מחשובי בעלי-הבתים בעיר זו, סיפרו שלבד מעצם הידיעות המרובות שרכשו בשיעורים, לימד אותם מגיד השיעור אהבת תורה מהי. אחד הבנים נזכר ב"גוט-שאבעס" שהיה אביו זצ"ל אומר מדי ערב

המשך מעמוד 15 | הג"ר יחיאל צוקר

סיפר לי אותו מגיד שיעור שפעם כשנכנס למרן אמר לו רבינו שנכנס אליו אברך להתיעץ לאן לשלוח את בנו ללמוד, ואמר לו שיפנה אליו, האם הוא פנה אליך? שאל מרן. הנ"ל לא זכר שמישהו ניגש אליו בשם מרן, מיד כשהגיע לביתו החל לשחזר מי נכנס לשיבה לאחרונה שיכול להיות שנשלח ע"י מרן עד שנזכר בבחור שנכנס קרוב לשנה קודם לכן והתיאור של המקרה התאים לזה שתיאר מרן, התקשר לאביו ושאלו, ענה הלה שאכן מרן אמר לו לפנות אל רב פלוני, אך הוא שכח זאת ולכן לא פנה אליו... האבא לא זכר זאת אחרי יומיים, ואילו מרן עוד התעניין האם הבחור קיבל את הליווי המתאים שנה מאוחר יותר, וכל זה באדם שלא ידע את שמו ולא הכירו קודם לכן!

רואות את מוריך

לא פעם כשהיו נכנסים קבוצת אנשים יחדיו ומרן הקפיד מאוד שכולם ישבו אם למשהו היה חסר כסא היה קם בעצמו אל המטבח ומביא כסא, הדבר היה כל כך טבעי ופשוט, ואף אם האדם היה מציע שילך בעצמו סירב בתוקף, שהרי יש לו הזדמנות של הכנסת אורחים!...

סיפר בנו הג"ר אברהם יצחק שליט"א שנכנס אליהם יהודי בימי השבעה וסיפר שרצה מאוד שבנו הקטן יראה את מרן, ומצא את ההזדמנות ע"י שהסיע אותו מהשיבה לביתו כשבנו יושב במושב האחורי, משיצא מרן מהרכב לאחר שהודה מאוד לנהג וברך אותו באריכות כדרכו, נשאר הלה ועקב יחד עם בנו איך מרן צועד בשביל ביתו בצעדי המדודות... לפני שנכנס לביתו לפתע סובב עצמו וחזר אל הרכב, פתח את הדלת אמר לילד שלום וחזר לביתו!

לנו אין שום כח מדידה במה זכה מרן זצ"ל להעמיד עשרות אלפי תלמידים, ביניהם מאות שמכניהם כראשי ישיבות ומרביצי תורה גדולים. אבל ממה שתלמידיו מציינים כל הזמן את גודל המסירות שלו לכל תלמיד, והארת הפנים שהאיר רואים הם את סוד הצלחתם, ברור לנו אפוא שהכח החזק עם עמל התורה העצום שלו, היה העמל שלו בן אדם לחברו, והתחושה שלנו היא שרבינו הגרמ"ל היה בדור האחרון המרכבה למידות טובות.

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר צוקר ז"ל

בפניו בכל עת לכל מחסורו ונפרד ממנו לשלום.

אמר רבי יענקל'ה: אני הכנתי את עצמי שישאל אותי על חמש עשה נשים הפוטרות צרותיהם, אבל רבי חיים עוזר לא שאל אותי על חמש עשרה הצרות שבמשנה. אלא על הצרות הפרטיות שלי!!!

גאון בלי מוסר

רגיל היה רבינו הגרמ"ל לשנן באוזני תלמידיו את דברי רבנו יונה על דברי התנא במשנה (אבות ב' י"ב): "רבי יוסי אומר יהי ממון חברך חביב עליך כשלך והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך" התנא מדגיש שהתורה איננה ירושה! לא קונים אותה... ולכן צריך האדם לתקן את עצמו כדי לזכות ללמוד תורה. מהו התיקון? אומר רבנו יונה: "לתקן נפשך במידות טובות כדי שתלמד את התורה ותגיע למעלות החסידות" והיינו שכלי הקיבול לתורה זה מידות טובות. וככל שישכיר האדם עצמו במידות טובות כך תשכון התורה" ק בנפשו פנימה.

מרן ז"ע סיפר שכשלמד בישיבת חברון היה שם תלמיד אחד שהיה בקי עצום בש"ס עד שרבים עמדו בתור לדבר עמו בלימוד, אך למעשה לא יצא ממנו שום דבר ולהיפך, הוא היה לרועץ ליהדות הנאמנה... והסיבה לכך, הסביר מרן הגרמ"ל, כי לא למד מוסר, ולא עבד על תיקון המידות!

כל מי שזכה פעם להיכנס אל ביתו הגדול של מרן ברחוב וילקומירר בב"ב היה מתקבל בסבר פנים יפות כשכל אחד מרגיש כאילו כל מה שיש למרן בעת הזאת לעשות הוא רק לשמוע אותו! כח השמיעה הנפלאה, ולאחר מכן העצה שהיתה נאמרת בנועם ובכובד ראש היה מבהיל על הרעיון.

אך על הכל ה"נתן ליבו ונפשו" למען הזולת היה למעלה מהשגתו אנוש ממש. נכנסתי פעם אליו עם תלמידי ישיבת בית אחיעזר לבחינה, מיד כשהבחין באחד הרמ"ם, ניגש ושאלו אם הוא מרגיש יותר טוב! ברגע ראשון לא הבין כלל על מה מדובר אמנם שבועיים קודם לכן חלה בשפעת רגילה מנין לו למרן שלא הרגיש טוב, אבל ענה ב"ה זה היה שפעת קלה ועבר תוך יומיים, אך מרן צוק"ל בשלו הלא היה לך בעיה בפנים?! או אז נזכר שחצי שנה קודם לכן קיבל מכת קור בפניו וביקש מבנו שיכנס למרן לבקש ברכתו, הוא מזמן שכח מזה אך מרן עדיין זכר זאת!...

צוף התורה

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי, עם שאלות בראי הפרשה, משולבים בעובדות ומעשים מגדולי הדורות

מבניו, ואצל בנו הראשון נתן את הסנדקאות לגאון רבי מאיר קרליץ, אחיו הגדול של החזון איש. בברית של בנו השני נעלם רבי מאיר קרליץ בזמן הברית עצמה, ולאחר הברית שב למקום. שאלוהו להיכן נעלם והשיב שהוא הבין שרבי נחום יואל מעוניין לכבד את אחיו הצעיר, החזון איש בסנדקאות, אבל רבי מאיר ידע שהחזון איש לא יאות בשום אופן לקחת את הכיבוד במקום שאחיו הגדול ממנו נמצא, משום 'את' - לרבות אחיך הגדול, ועל כן עזב את המקום כדי שיתקיים רצונו של אבי הבן, ויכובד החזון איש בסנדקאות.

עוד סיפר הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, שפעם הגיע מרן החזון איש לתלמוד תורה בבני ברק, לבחון את הילדים, ואחד הילדים קם ורצה לשאול שאלה, אבל המלמד היסה אותו מפני כבודו של החזון איש. מרן החזון איש הבחין בכך, וכשסיים לבחון את הילדים, פנה לאותו תלמיד ושאל אותו מה היה ברצונו לשאול קודם לכן. העז הילד ושאל את גדול הדור כיצד זכה להיחפך ל'החזון איש'... נענה החזון איש ואמר לו "תכבד את ההורים ותהיה יותר מהחזון איש...".

וכך היה מרן שר התורה רבינו הגר"ח קנייבסקי זצ"ל מורה לנערי בר מצווה שהיו נכנסים להתברך מפיו ושואלים אותו באיזו מצווה כדאי להם להתחזק ולהחזיק ביתר שאת, והיה משיב להם שיקבלו על עצמם להתחזק בכיבוד הורים.

והיה מרן שר התורה מספר שדודו מרן החזון איש היה מכבד את אמו ע"ה באופן לא רגיל, עד שהיה רץ מדי יום לסדר לה את הסטנדר הכבד ששימש אותה בתפילת שחרית בעזרת הנשים של בית הכנסת, וכמו כן היה מקפיד לבקר אותה ולשהות אצלה מדי יום במשך חצי שעה, ואפילו בימי ראש השנה לא היה מוותר על מנהגו זה, והיה משוחח עם אמו על דא ועל הא, ומעלה איתה זיכרונות מהעיר קוסובה וכדו'.

נכדו של מרן יבלחט"א, הגאון רבי גדליה הוניגסברג, שמע זאת מפיו של מרן שר התורה, וסיפר זאת לסבו השני, מרן הגראי"ל שטיינמן משמו של מרן הגר"ח קנייבסקי. שמע זאת מרן הגראי"ל ואמר לו: "אולי לא הבנת פשט בסיפור הזה", אמר הגראי"ל, "זה לא סתם סיפור על החזון איש שפטפט עם אמו, אלא שהוא ויתר על עוד סימן בחזון איש, כדי לשוחח עם אמו. הרי החזון איש היה מנצל את כל כוחותיו כדי ללמוד וכדי לכתוב את ספרו, והיה מתאמץ עד כלות הכוחות, וגם כשהיה צריך לשהות במנוחה מוחלטת לפי הוראת הרופאים, ולא היה לו כח להניע את אבריו, הוא לא היה מוותר ובכל יום היה מקדיש כחצי שעה כדי לכתוב עוד סימן בחזון איש בעמל

מעשה היה פעם בהגאון רבי משה שפירא זצ"ל, שפעם הגיע לבקר את אחד מתלמידיו, ואותו תלמיד ישן. התלבט בנו של התלמיד אם עליו להעיר את אביו או לא

"ויקחו אליה פרה אדמה תמימה" (במדבר י"ט, ב')

שאלה: ידוע ומפורסם המעשה עם דמא בן נתינא שסירב למכור אבן מחמת שלא רצה להעיר את אביו, וזכה לשכרו משלם בכך שנולדה בעדרו פרה אדומה תמימה וקיבל עבורה דמים מרובים. ומעשה היה פעם בהגאון רבי משה שפירא זצ"ל, מגדולי בעלי המוסר ומהחשבה בדורותינו, שפעם הגיע לבקר את אחד מתלמידיו, ואותו תלמיד ישן. התלבט בנו של התלמיד אם עליו להעיר את אביו או לא, שהרי מצד אחד בוודאי ישמח אביו עד מאוד לראות את רבו שבא לבקרו, ומאידך, הרי גם אביו של דמא בן נתינא בוודאי היה שמח למכור אבן טובה בדמים מרובים, ובכל זאת נמנע בנו מלהעיר אותו וזכה לשבח גדול על כך ולשכר עצום. ויש לשאול כיצד היה צריך אותו בן לנהוג?

תשובה: בוודאי היה צריך הבן להעיר את אביו אם יודע בוודאות שאביו ישמח לראות את מורו ורבו שבא לבקרו, ואין ספק שאביו יכעס ויצטער מאוד כשישמע שבנו העדיף לאפשר לו לנמנם במקום לקבל את פני רבו.

והגם שדמא בן נתינא לא נהג כך, כמה תשובות בדבר: א. אפשר לומר שאנו לומדים מדמא בן נתינא עד כמה גדול כיבוד אב, אבל לא הפכנו אותו לפוסק שיכריע בשאלות הסבוכות כיצד יש לנהוג, והרי הגמרא בירושלמי אומרת שהוא עבד עבודה זרה לאבן שהיה אביו יושב עליה, ובוודאי שאין לומדים ממנו הלכה. ב. יש אומרים שהאבן הטובה היתה שייכת לדמא עצמו ולא לאביו, אבל אם היתה האבן של אביו בוודאי היה מעיר אותו כדי שלא למנוע מאביו ריווח גדול.

מעשה: בספר 'פאר הדור' מסופר שכשהיו אחיו של החזון איש משחקים עמו בילדותם במשחק המחבואים, היו לפעמים מסתתרים בחדר ההורים, אבל מרנא החזון איש נמנע מלהיכנס לחדר הוריו, והבין בדעתו בעת שהיה צעיר מאוד, שאין זה כבוד להורים שהילדים נכנסים לחדרם, כשם שאין לשבת על מקומם. ומעשה היה שרבי נחום יואל הלפרין עשה שמחת ברית לאחד

וביגיעה רבה, ועם כל זה, הוא ויתר על הכל ופינה מזמנו היקר כל כך, כדי לכבד את אמו, כי כיבוד אם חשוב יותר מסימן בחזון איש, וזאת, על אף שכיבוד אם זה רק לשעתו, וסימן בחזון איש זה לדורי דורות של יהודים שילמדו בספר ויהגו בו.

ובעניין זה שמעתי שפעם ישב החזון איש על 'כסא נוח' במרפסת ביתו ועיין בספרו 'חזון איש', בדיוק נכנס אחד מתלמידיו וכשראה את המחזה הזה, פנה לרבו בדרך צחות ושאל אותו במעין טרוניא: "כך לומדים חזון איש? על כסא נוח? חזון איש לומדים בעמל וביגיעה!".

חיך החזון איש והשיב לו שאדרבה, הוא כתב את חיבורו באופן הקל ביותר לפי השגתו, כדי שמי שירצה יוכל לשבת אפילו על כסא נוח במרפסת ולהבין את הסוגיא...

וכל מי שלמד פעם בספר קדוש ועמוק זה, הרי יודע עד כמה צריכים עמל ויגיעה כדי להבין את דבריו הקדושים, אבל בעיני החזון איש היה זה הניסוח הכי קל והכי ברור, שלא יהיה צורך להתאמץ כדי להבין.

2 אמר הרב שך שכש'הבעל דבר' - השטן המקטרג על ישראל, רואה את רבי גרשון עולה במדרגות אל הבימה כדי לתקוע השופר, הוא בורח מהיכל הישיבה כל עוד נפשו בו.

"עץ ארז ואזוב ושני תולעת" (במדבר י"ט, ו')

כשמדברים בעניין של גאווה וענווה בימים אלו אי אפשר שלא להזכיר שמרן החזון איש העיד על מרן רבינו ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין זצ"ל, שהוא ממש 'בעל מום' שמשום שאין לו בכלל את מידת הגאווה, ואפילו לא שמינית שבשמינית, וכשאמרו זאת למרן הגר"ג זצ"ל היה אומר שדברי מרן החזון איש היו נכונים באותה שעה, אבל מאז למרבה הצער הוא כבר 'התרפא' מהמום הזה...

וסיפר לי ידיד שלמד בישיבת פוניבז' ופעם סימן בידו לאחד מחבריו שיבוא אליו, ומרן הגר"ג שהיה ר"מ נכבד ומבוגר בעשרות שנים מתלמידיו, עמד שם באותה עת וניגש אל ידידי כי חשב שהוא מסמן לו בידו שייגש אליו. עד כדי כך היתה הענווה טבועה בו, שלרגע לא עלה על דעתו שאם בחור צעיר מסמן תנועת יד כזאת בוודאי הוא לא התכוון אליו.

וזה גם ההסבר כיצד הצליח מרן זצ"ל לתקוע בשופר בישיבת פוניבז', לפני קהל של אלפי מתפללים, גם כשהיה בגיל מאה וגופו היה חלוש מאוד - משום שהוא לא הרגיש לרגע התפעלות או התרגשות ולא חשב שיש בזה כבוד עבירו, אלא רק 'רחמנא אמר תקעו', וחז"ל הרי כבר אמרו שתקיעה בשופר היא חכמה ואינה מלאכה, כך שאין בה קושי פיזי, כל עוד התוקע שולט ברגשותיו שליטה מלאה.

ושמעתי שכבר לפני כשישים שנה באו למרן הגרא"מ שך זצ"ל, והעירו לו שמרן הגר"ג תוקע בשופר בקול צלול שנשמע היטב אומנם, אבל מן הראוי להעביר אותו מהתפקיד ולמנות תחתיו בעל תוקע שיודע לתקוע באופן שיוצא ידי כל החומרות, כי מרן הגר"ג היה תוקע תקיעה רגילה בלי שום 'קנייטש' של חומרה כזאת או אחרת.

אמר הרב שך שכש'הבעל דבר' - השטן המקטרג על ישראל, רואה את רבי גרשון עולה במדרגות אל גבעת הישיבה כדי לתקוע השופר, הוא בורח מהיכל הישיבה כל עוד נפשו בו, וממשיך לברוח עד שהוא מסתתר מאחורי ההר של פוניבז'. "אם תביאו לי בעל תוקע אחר בכזאת דרגה מרוממת כמו רבי גרשון, אסכים לשקול את החלפתו באחר..." אמר מרן הרב שך.

ומעשה היה באחד שבא למרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, ואמר שמאחר והוא נושא במשרה תורנית כלשהי, מכבדים אותו מדי פעם בסנדקאות לתינוקות הנכנסים בבריתו של אברהם אבינו, והוא מרגיש שהדבר גורם לו לגאווה, ולכן הוא בא לשאול את מרן הגרא"ל כיצד יוכל להתחמק מהגאווה הזאת.

מרן הגרא"ל שכובד בסנדקאות אלפי פעמים, הסתכל על אותו שואל בחוסר הבנה מוחלט, ולא הצליח לקשר בשום אופן בין קבלת סנדקאות לבין גאווה.

לבסוף השיב מרן זצ"ל שידוע שאמרו חז"ל שמי שגולל את ספר התורה, נוטל שכר כנגד כולם, והסביר מדוע, משום שהגולל את ספר התורה אינו מקבל כבוד כמו אלו שעלו, ואדרבה יש כאלו שירגישו בזה אפילו פחיתות כבוד חלילה וחס, ולכן מי שזוכה להיות הגולל נוטל שכר כנגד כולם, כי אין לו כבוד שיפריע לו בקיום המצווה ובקבלת השכר עליה.

הגמרא במסכת ברכות דף נו אומרת שאין מראין דלועין בחלום אלא למי שהוא ירא שמים בכל כוחו.

לכאורה תמוה הדבר, מה הקשר בין דלעת לבין יראת שמים, ומסביר רבי ניסים גאון שרוב הפירות הצומחים מן האדמה, עולים כלפי מעלה, ואילו הדלעת מונח על האדמה, וככל שהוא גדל כך הוא מוסיף נמיכות - כך גם מי שהוא ירא שמים בכל כוחו, ככל שהוא גדל בתורה וביראת שמים, כך הוא נעשה נמוך יותר בעיני עצמו.

3 ישנה חבורה של ילדי כיתות ז' וח' המכנים את עצמם 'חבורת מבקשי תורה', וכיום יש לחבורה הזאת קרוב ל-50 סניפים בכל רחבי הארץ

"זאת התורה אדם פי ימות באהל" (במדבר י"ט, י"ד)

שאלה: ראובן מחפש שידוך לבתו, ומציעים לי שתי הצעות. האחד הוא בחור כישרוני מאוד, שיודע ללמוד ולרדת לעומקה של סוגיא,

שלא היה ידוע בכישרונותיו הברוכים, אבל היה שוקד על תלמודו באופן מיוחד. והיו כאלו שהיו מרננים עליו ולא הבינו מדוע נטש הגר"ח כל כל הבחורים הלמדנים המיוחדים שהיו בישיבה, ובחר דווקא את החתן הזה שכישרונותיו לא הגיעו לכישרונותיהם של חבריו.

אמר הגר"ח לאותם אנשים, שהוא מבקש מהם להמתין למוצאי יום הכיפורים, ואז יתיישבו כל התהיות שלהם.

וכשהגיע מוצאי יום הכיפורים, לאחר קידוש לבנה ועוד לפני שהבחורים טעמו מיני תרגימא כדי להשיב את נפשם, עברו אצל הגר"ח זצ"ל כדי להתברך מפיו בשנה טובה, ואז הוא ביקש מאותם אנשים שייגשו לחדר שבו היה חתנו, ויבדקו מה מעשיו. בדקו ומצאו שזמן קצר אחרי הצום הוא כבר ישב על יד הגמרא ולמד בחשק ובהתלבות גדולה, הרבה לפני ששאר הבחורים החלו להיערך לקראת חזרה ללימוד בהתמדה.

ונחזור לעניינינו לגבי עמל התורה: ישנה חבורה של ילדי כיתות ז' וח' המכנים את עצמם 'חבורת מבקשי תורה', וכיום יש לחבורה הזאת קרוב ל-50 סניפים בכל רחבי הארץ. בני החבורה לומדים בכל יום שלושה פרקי משניות, והקבוצה הראשונה והדומיננטית כבר סיימה פעמיים את כל השישה סדרי משנה. הילדים החליטו להתחיל ללמוד גם 'דף היומי' על הש"ס הבבלי, ומדי חודש הם עורכים בחינות ב'דרשו', וכל הילדים מוציאים ציונים של בין 80 ל-90 מדי חודש.

ללמדך מהו 'אדם כי ימות באוהל', כשיהודי מחליט ללמוד בכל כוחותיו, אפשר להגיע לדרגות מופלאות אפילו בגיל 12 ו-13.

והשני אינו חריף כמו הראשון, אבל הוא יותר מתמיד ושוקד על תלמודו שעות רבות ללא הפוגה.

את מי כדאי להעדיף מבין השניים, את החתן המוכשר מטובי הלמדנים, או את החתן הפחות מבריק, שמשקיע יותר ולומד בהתמדה גדולה יותר?

תשובה: בוודאי שיש להעדיף את החתן המתמיד, כי ההשקעה וההתמדה הם מעלה גדולה יותר מכישרון ויכולת לימודית גבוהה, כפי שיתבאר מהמעשה דלהלן.

פעם הגעתי לבית מרן שר התורה כדי לשאול אותו שאלה מסוימת, ולפני בתור עמד יהודי אחר שאמר למרן זצ"ל, שיש לו בת בשידוכים, והציעו בחור שנראה מאוד מתאים מכל הבחינות, אבל אשתו, אמה של המדוברת, טוענת שהבת מוכשרת יותר מהבחור המוצע לה, ואולי לא כדאי לקחת כזה חתן שהכישרונות שלו כנראה לא מספיקים...

שאל מרן הגר"ח בת כמה הנערה המדוברת, ואביה השיב שהיא רק בת 18...

השיב לו מרן בתקיפות: "תגייד לאשתך שבגיל הזה לוקחים מה שיש, בגיל כזה כבר לא בודקים יותר מדי..."

אבי המדוברת ניסה להעמיד את מרן על טעותו ואמר: "אמרת שהיא בת 18, לא 28...", אבל מרן נותר בשלו ואמר: זה כבר מדי מאוחר. מה שאמרו חז"ל בן שמונה עשרה לחופה, זה לגברים, לא לנשים!"

מעשה ברבינו הגר"ח מוולוז'ין, בעל 'נפש החיים', שלקח לבתו חתן

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

המשך מעמוד 23 | הרב בנימין בירנצוויג

שרגילים לראות כבר לא מתפעלים ממנו האם מבינים עין רואה אוזן שומעת פה מדבר ואיך שהכליות עובדות כן מבינים אלא כל זה בריאה של הוא אמר ויהי.

מרן הרב שך ז"ע היה בכל דרשה אומר דברים שהיום דרשן לא היה מעיז לאומרם כי היו צוחקים עליו איזה רמה איזה דברים פשוטים, אבל הרב שך היה חוזר כסדרם בכל דרשה על כך שהוא מתפעל כל פעם מהבריאה, מהאדם, והוא היה חוזר על הדוגמא שאיך אפשר שלא להתפעל מהמכונה הזו שקוראים לה אדם, שהנה אדם אוכל תפוח יפה ואדום, והתפוח נכנס לגוף האדם ומתחיל לעבור עיבוד נפלא ששום מכונה בעולם לא יכולה לעשות, כאשר החלקים הטובים נספגים בגוף ובדם ואילו החלקים הרעים והלא חיוניים נהפכים לפסולת שהגוף אח"כ מפרישם, דבר זה הוא היה אומר הרי צריך לגרום להתפעלות עצומה לכל אחד, ולהבין מזה דבר אחד, בו ראו עולם!!! לראות בטבע בורא עולם!!

אנחנו לא חיים אמונה! אנחנו מסתובבים בעולם בהרגשה שאנחנו חיים כי אנחנו חיים, ורק זקן בן 104 שכבר כמעט שהיה שם... וחזר להכרה, זה נס! כאן רואים רבוננו של עולם! והאמת שבחינו אנו צריכים לראות נס ואמונה!

משפט נוסף ומכונן אמר מרן ר' אהרון לייב זצ"ל, כשיהודי שומר מצוות נכנס עם אחיו דוקטור לפיזיקה באוניברסיטה מפורסמת בארצות הברית, הדוקטור פנה לר' אהרון לייב זצ"ל וטען בפניו: 'חפשת את הקדוש ברוך הוא ולא מצאתיו...'

ענה לו ר' אהרון לייב: 'חפש אותו בבטן ותמצא! הקב"ה אינו משהו גשמי שצריך לחפש אותו במיקרוסקופים שבמעבדה שלך... אין צורך לנדוד למרחקים, התבונן כאן בגופך ותמצא את הקב"ה, הבריאה מעידה על הבורא! הבגד מעיד על אורגו!'

מספרים שפעם בא אחד למרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל וסיפר לו בהתפעלות שראה מכשיר טלפון וממש פלא הוא מדברים בחיפה ושומעים בירושלים, ואמר לו הגרי"ז זצ"ל, יש לי התפעלות זו כבר מזמן שהרי אתה יושב ממולי ומדבר ואני שומע, איך זה?! אלא מה

שלחית תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ האם ספר תורה נפסל בגלל אות מיותרת?

◆ מדוע מכונה הקריאה בנביא 'הפטרה'?

◆ האם מותר לדבר בין העליות לתורה?

פְּסוּלִים שוֹנִים בַּסֵּפֶר הַתּוֹרָה

- הדברים דלהלן פוסלים ספר תורה: אות חסרה, או מיותרת; חסרון של רווח 'פרשה פתוחה' או 'סתומה'; ושתי מילים הקרובות זו לזו, או מילה שחלקיה נפרדו זה מזה.
- ספר תורה נפסל בהתחברות שתי אותיות זו לזו. ואם האותיות מחוברות רק בחלק מגובהן, ולא השתנתה צורתן, והתחברו לאחר כתיבתן - במקרים מסוימים ניתן להקל.
- כאמור, ספר תורה שיש בו אות חסרה או מיותרת - פסול. ואם מדובר באות ו' או י' המשמשות לכתוב מלא וחסר בלבד, ללא שינוי משמעות - לדעת הרמ"א אין להוציא ספר אחר.

קריאה בספר תורה פסול

- אם התגלתה בין העליות טעות בספר התורה, בחומש שבו קוראים את הקריאה הנוכחית, ולא ניתן להשיג ספר אחר - לדעת הרמ"א יש להמשיך את הקריאה ללא ברכות.
- אם התגלתה טעות בספר התורה ולא ניתן להשיג ספר אחר, אך הקריאה שצריכים לקרוא ביום זה היא בחומש שאין בו כל טעות - הנהג להקל ולקרוא בו בברכה, אין למחות בידו.
- לדעת השולחן ערוך, בית כנסת שאין בו מי שיודע לקרוא בספר התורה אף ביחד עם ה'בעל קורא' - יברך הבעל קורא ויקרא מספר פעמים, כמספר העליות הנדרש באותו יום.

מהלכות ההפטרה

- הקריאה בספרי הנביאים מכונה 'הפטרה', מלשון פְּטוּר וסילוק, שמסיימים ומסתלקים בקריאה זו מסדר התפילה והקריאה של שחרית.
- בית כנסת שאין בו ספרי קלף לקריאת ההפטרה, ומביאים

אותם תמיד מבית כנסת אחר, ואירע שהוצרכו להמתין זמן רב עד שיביאוהו - יש אומרים שאין רשאים להמתין, ויש חולקים.

הנהגת הציבור בשעת קריאת התורה

- מעת שפותחים את ספר התורה כדי לקרוא בו אסור לצאת מבית הכנסת, ואף אם כבר שמע קריאת התורה, ויש עשרה המקשיבים לקריאה מלבדו.
- מעת שפותחים את ספר התורה לקריאה, אסור לדבר אפילו בדברי תורה. ורבים מן הראשונים מתירים לימוד תורה בתנאים מסוימים; אך ראוי שלא להקל, ויש אומרים שאסור להקל.
- איסור הדיבור בשעת קריאת התורה קיים גם בין העליות. ואף לימוד תורה אסור, מחשש שמא ימשך לימודו גם בשעת הקריאה; ויש מתירים ללמוד.
- מי שלא שמע אחת מהמילים בקריאת התורה - יש אומרים שלא יצא ידי חובה, וצריך לשמוע בשנית; ויש חולקים.

מהלכות קריאת התורה

- יש לגלול את ספר התורה למקום הקריאה לפני שעת הקריאה, כדי שלא יצטרכו הציבור להמתין עד שיגלוהו; ואם לא גלוהו לפני התפילה, יש לגוללו בשעת פסוקי דזמרה.
- אם טעו והוציאו ספר תורה שאינו גלול למקום הקריאה - אם הציבור ניאזת להמתין עד שיגלוהו למקום הנכון - כמצוי ברוב המקומות בזמננו - אין להשיב את הספר לארון כדי להחליפו באחר.
- בזמן חכמי הגמרא היו מתרגמים את קריאת התורה לארמית. במשך הדורות התדלדלה ידיעת הארמית ושוב לא היתה בכך תועלת, ופסקו רוב ישראל מלתרגם.

הַמִּדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרְאָת

את השאלות הוא מוסר להם כבר בימי חמישי ושישי, והם מתבקשים להשיב עליהן, ולבוא אל שולחן השבת ופתקיהם בידיהם. כל אחד מקריא את התשובות, וכך הופך שולחן השבת לאירוע מרתק, שכל בני המשפחה ממתינים לו במשך כל השבוע

מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על שולחן השבת בבית היהודי

ערבים על כל בני הבית, כך בדיוק באותה מידה מוטלת עליו החובה לתבל את השולחן בדברים המעניינים את הילדים.

נוכל רק לספר, שמזה תקופה ארוכה עקבנו אחר אברך מופלג היושב בימי רביעי וחמישי באחד מבתי הכנסת ולצידו דפים, והוא כותב וכותב וכותב. האברך יושב על מקומו במשך זמן רב, שקוע בתוך הדפים שלו, ואינו מבחין בנעשה סביבו.

היושבים לצידו בטוחים שהמדובר ב"חבורות" שהוא אומר בכלל בו הוא לומד, אך העובדה שהאברך הביט מדי פעם ב...חומש, הביאתנו למסקנה שפְּנִיִּים אחרות באו לכאן.

בשלב מסוים ניגשנו אליו ושאלנו למהות הדפים, ואז התברר שהתלמיד חכם ההוא משקיע 4 שעות מדי שבוע, כדי לעבור על פרשת השבוע 'ישר והפוך', ובדפים אלו הוא מכין שאלות לילדיו.

את השאלות הוא מוסר להם כבר בימי חמישי ושישי, והם מתבקשים להשיב עליהן, ולבוא אל שולחן השבת ופתקיהם בידיהם. כל אחד מקריא את התשובות, וכמובן שהאבא מקדיש תשומת-לב לא רק לאלה שתשובותיהם היו מדויקות להפליא, אלא גם לאלה שעמלו והתייגעו אך לא הצליחו לקלוע למטרה.

כך הופך שולחן השבת לאירוע מרתק, שכל בני המשפחה ממתינים לו במשך כל השבוע.

אמנם מה שמתאים לבית אחד לא מתאים למשנהו, אבל מדוגמא זו נוכל לקחת לקח מאלף, על המאמצים שיש להקדיש על-מנת שניתן יהיה להפיק משולחן השבת את כל מה שאפשר להפיק ממנו...

הכלל הוא, שצריך להשקיע בנושא זה זמן ומחשבה על-מנת להביא את הבית למצב שבו השבת תעבור מתוך קדושה ושמחה של מצוה.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

השבת והבית היהודי, שני מושגים שהלכו תמיד זה לצידו של זה. אם השבת באה לעולם כדי ליצור לאדם מנוחה מעמלו, ואפשרות להקדיש את עצמו לבוראו, הרי שהבית, על כל אשר בו, הוא ההשלמה היעילה ביותר ליצירת המנוחה הזו.

אחת האפשרויות הטובות ביותר לחזק את הקשר בין בני הבית, היא - שבת-קודש. ולכן, החיזוק היותר גדול של כל בית יהודי, צריך להיות בעניינה של השבת.

הכל יודעים ששולחן השבת בבית יהודי הוא אחד השיאים החווייתיים של כל בני המשפחה. 'שולחן' זה משפיע על כל סביבותיו, והארגונים העוסקים עם בעלי-תשובה, יודעים לספר שרבים-רבים מהם שבו לכור-מחצבתם אך ורק בגלל השתתפותם בסעודת-שבת אחת בבית יהודי כשר.

מאידך, יש שאינם יודעים כיצד לנווט את ההנהגה ליד השולחן, וכך עוברת חולפת לה השבת, ללא התועלת העצומה שאפשר לשאוב משלוש הסעודות הנאכלות בצוותא עם כל בני הבית.

הגיע הזמן לבצר את מעמדה של שבת קדשנו, לנטוע אווירה מיוחדת שתשפיע על כל בני הבית, ותיסוך בהם הרגשה של בני מלכים. חיוב זה מוטל בראש ובראשונה על בעל הבית, בכך שיכין את עצמו לקראת השבת, בדברים שיש בהם כדי לקבץ את כל הילדים בכל הגילאים אל שולחן השבת.

משימה זו, לא מן הקלות היא, כיון שכל ילד דורש את שלו, ואברך השקוע בלימודי הגפ"ת יתקשה לפעמים להכין את עצמו כראוי, בסיפורים ובתיאורים מרתקים שיכַנְּסוּ את הילדים סביבו לבילוי שבת וביום המחרת. מאידך, צריך כל יהודי להבין, שכשם שעקרת הבית עמלה ומתייגעת להכין את מאכלי השבת ולתַבְּלָם בטוב טעם כדי שיהיו המאכלים